Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2 Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1,30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XX. Celovec, petek, 23. april 1965 Štev. 17 (1195)

Ob dvajsetletnici osvoboditve Avstrije

V prihodnjih dneh bomo širom po Avstriji slavili dvajseto obletnico osvoboditve. Kot dan glavne proslave je bil določen 27. april, torej tisti dan, ko je začasna avstrijska vlada pred dvajsetimi leti v spet svobodnem Dunaju slovesno proglasila svobodno, neodvisno in demokratično republiko Avstrijo.

Čeprav s tem državnopravnim aktom Avstrija še ni bila osvobojena v celoti — na velikem delu njenega ozemlja je vojna trajala do 8. maja 1945 — in je do popolne neodvisnosti s podpisom državne pogodbe leta 1955 trajalo še dobrih deset let, velja 27. april 1945 upravičeno kot tisti zgodovinski dan, ko je Avstrija formalno prenehala biti sestavni del nacistične Nemčije ter je z dunajsko proklamacijo zaživela svoje lastno državno življenje.

Ko se danes spominjamo dogodkov pred dvajsetimi leti, pa ne moremo mimo dejstva, da v vseh letih po vojni tega zgodovinskega dne v Avstriji pravzaprav nikdar nismo obhajali s tisto slavnostno zavestjo, kot bi bilo to pričakovati ob pomenu, ki ga ima za našo državo in njeno prebivalstvo 27. april kot rojstni dan druge avstrijske republike. Sploh smo se dneva osvoboditve spominjali z gotovo sramežljivostjo, kakor smo se vse preveč površno spominjali žrtev, ki jih je avstrijsko ljudstvo doprineslo v boju za svobodo.

Letos, ob dvajsetletnici, pa je končno tudi v tem oziru prišlo do odločilne spremembe: letos dan osvoboditve ni več samo stvar posameznikov, letos avstrijske žrtve fašizma niso več samo stvar nekaterih organizacij; prvič po vojni je vse to srčna zadeva nas vseh — od navadnega državljana pa do najvišjega uradnega mesta.

Ravno v tem pa je tudi največji pomen letošnje dvajsetletnice osvoboditve Avstrije. V zavestnem praznovanju dneva osvoboditve se namreč manifestira zavestno priznavanje k avstrijski samobitnosti, kakor se v počastitvi žrtev izraža hvaležnost vsem tistim, ki so se borili, trpeli in umirali v boju za svobodo in demokracijo.

Tudi Avstrija je v tem boju doprinesla velike žrtve. Po najnovejših podatkih je bilo v Avstriji nad 35.000 neposrednih žrtev boja proti nacizmu: 2700 Avstrijcev je bilo obsojenih na smrt zaradi aktivnega odpora, 16.493 avstrijskih državljanov je bilo umorjenih v koncentracijskih taboriščih, 9687 jih je zgubilo življenje v gestapovskih ječah, 6420 pa v drugih nacističnih zaporih. V teh številkah pa še niso zajeti vsi tisti, ki so postali žrtev nacističnih vojaških sodišč, kakor tudi ne 51.000 avstrijskih Židov, ki so končali v plinskih celicah.

Posebno časten delež v boju avstrijskega ljudstva za osvoboditev domovine pa smo nedvomno doprinesli koroški Slovenci. Z izjemo nekaterih manjših odporniških skupin posebno na Štajerskem in na Tirolskem smo bili edini v mejah današnje Avstrije, ki smo se množično uprli nasilju ter s puško v roki vodili organiziran osvobodilni boj do končne zmage nad fašizmom. Bili pa smo tudi edini, katere je nacizem sistematično preganjal in nas skušal kot celoto iztrebiti z množičnim izseljevanjem. Naš oboroženi boj je našel priznanje tudi pri zaveznikih, ki so ravno v njem videli doprinos avstrijskega prebivalstva v boju za osvoboditev Avstrije.

Zato se koroški Slovenci upravičeno in zavestno vključujemo v praznovanje letošnje dvajsetletnice osvoboditve naše domovine — svobodne, neodvisne in demokratične republike Avstrije!

Proglas ZSO za volitve zveznega prezidenta

Dne 23. maja bomo z vsem avstrijskim ljudstvom tudi koroški Slovenci volili novega zveznega prezidenta. Volitev se ne bomo udeležili samo zato, ker je volilna obveznost, marveč v polni zavesti svoje demokratične pravice in dolžnosti, da učinkovito soodločamo pri volitvi državnega predsednika ter čuvarja in zaščitnika ustave in pravice.

Dosledni svojemu načelu, da je naše mesto vedno na strani avstrijskih delovnih množic, bomo podprli kandidata delovnega ljudstva

dunajskega župana in deželnega glavarja Franza Jonasa

Franz Jonas ni mož mnogih besedi, marveč mož odločnega dejanja, ki je kot naslednik umrlega prezidenta Theodorja Körnerja na položaju župana avstrijske prestolnice s svojim delom v letih svojega županovanja temu mestu vtisnil svoj osebni pečat in mu dal obliko modernega velemesta ter mu spet priboril ugled po vsem svetu. Kot dunajski župan je na svojih obiskih drugih prestolnic in svetovnih velemest hkrati pridobival vedno spet nove prijatelje tudi celotni republiki, kakor je v vseh povojnih letih med najvišjimi funkcionarji socialistične stranke sploh odločno sooblikoval tudi državno politiko.

Tako je župan in deželni glavar Franz Jonas naravnost poklican naslednik uglednih državnih predsednikov druge republike dr. Rennerja, dr. Körnerja in dr. Schärfa, katerih sopotnik ni bil le kot pristaš iste stranke, marveč zlasti tudi kot odločni zagovornik preizkušenega sodelovanja demokratičnih sil v vladi.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem zato poziva vse koroške Slovence, da 23. maja glasujejo

za kandidata Franza Jonasa!

Amerika noče slišati o miru v Vietnamu

Položaj v Vietnamu se čedalje bolj zaostruje in postaja nevarno žarišče splošnega oboroženega spopada, odkar se je Amerika odločila za vojaške akcije tudi na ozemlju Severnega Vietnama. Čeprav se širom po svetu množijo protesti proti razširitvi vojne in čeprav se mnogi vodilni državniki zavzemajo za to, da bi vprašanje rešili potom pogajanj, ameriška letala še naprej bombardirajo cilje v Severnem Vietnamu in nenehno krepijo južnovietnamske sile za boj proti osvobodilnemu gibanju.

O takih okrepitvah je bilo govora tudi na posvetovanju ameriških vojaških in diplomatskih predstavnikov, ki so se sestali na Havajih. Med drugim so sklenili, da bodo južnovietnamske oborožene sile povečali za nadaljnjih 60.000 mož, ameriški zunanji minister Rusk pa je po sestanku izjavil, da bo Amerika nadaljevala vojno v Vietnamu. Hkrati je zavrnil pobudo Severnega Vietnama, kateri je predlagal, naj bi vprašanje rešilo južnovietnamsko ljudstvo samo brez vsakega tujega vmešavanja.

Trdovratnost Amerike razumljivo sili tudi nasprotno stran v akcije, ki bi položaj le še bolj zaostrile. Tako je Kitajska zagrozila, da bo v Vietnam poslala prostovoljce, ki bi se skupno z vietnamskim osvobodilnim gibanjem borili proti ameriškemu vmešavanju v notranje zadeve dežele. Podobno odločitev pa je pričakovati tudi v Sovjetski zvezi, kjer prav tako poudarjajo, da so pripravljeni pomagati vietnamskemu ljudstvu v boju za svobodo in neodvisnost.

Medtem se po diplomatski poti nadaljujejo prizadevanja, da bi vprašanje rešili s pogajanji. V tej smeri se zlasti trudijo izvenblokovske države, kakor se je pokazalo tudi med nedavnimi razgovori jugoslovanskega predsednika Tita z alžirskim predsednikom Ben Belo, ki sta z vso odločnostjo poudarila, da je sporna vprašanja treba reševati z miroljubnimi sredstvi.

Toda Amerika je slej ko prej mnenja, da so pogajanja možna le pod pogoji, ki jih ona postavlja.

Papeževo darilo

VODITELJU ITALIJANSKIH SOCIALISTOV

Prejšnji teden je papež Pavel VI. sprejel v privatni avdienci voditelja italijanskih socialistov in podpredsednika vlade Pietra Nennija. Ob tej priložnosti mu je podaril zlato uro, ki je bila last prejšnjega papeža Janeza XXIII., medtem ko se je Nenni oddolžil z dragoceno opremljeno knjigo, katera vsebuje encikliko „Mir na zemlji" ter govor ki ga je imel Nenni o tej encikliki na prireditvi Združenih narodov v New Yorku.

Zanimivo bi bilo vedeti, kaj pravijo h temu tisti, ki v svojem stremljenju, biti bolj papeški kot papež, vsakega napredno usmerjenega človeka obsojajo kot sovražnika vere in cerkve.

Predsedniška kandidata

na volilnem potovanju po Avstriji

Volilna borba za volitve zveznega prezidenta, ki bodo 23. maja, se je začela. Oba predsedniška kandidata sta nastopila pot po Avstriji, da se predstavita volivcem.

Socialistični kandidat, dunajski župan in deželni glavar Franz Jonas, bo v okviru svojega volilnega potovanja po Avstriji prispel na Koroško prihodnjo sredo in bo do petka obiskal razne kraje v deželi. Kandidat ÖVP, bivši kancler dr. Alfons Gorbach, pa biva na Koroškem danes.

Tradicionalne velikonočne manifestacije

za mir, razorožitev in prijateljsko sožitje

Tudi za letošnje velikonočne praznike so bile v raznih državah prirejene velike manifestacije, pri katerih so se mnogi tisoči udeležencev izrekli proti oboroževalnemu tekmovanju in zlasti proti atomski bombi ter zahtevali potrebne ukrepe za ohranitev miru v svetu.

Velikonočni pohod za mir v Angliji se je zaključil z mogočnim zborovanjem v Londonu, katerega so se udeležili tudi številni znanstveniki in laburistični poslanci. Sprejeli so poziv na predsednika britanske vlade Wilsona, naj se britanska vlada odreče atomski sili NATO, naj umakne svoje čete iz Malajzije ter vpliva na ameriškega predsednika, da bi se končala vojna v Vietnamu.

V Zahodni Nemčiji so bile mirovne manifestacije v številnih velikih mestih, kot so Hamburg, Bremen, Hannover, Dortmund in Frankfurt. Okoli 150.000 ljudi je na zborovanjih zahtevalo, da mora vlada prispevati k odstranitvi sedanje napetosti v Evropi s tem, da preneha s svojo politiko hladne vojne, se odpove atomskemu orožju ter se zavzema za brezatomsko cono v Evropi.

Tudi v Švici so se zbrali številni borci za mir na zborovanju v Baslu, kjer sta jih pozdravila predsednik mestnega odbora in mestni župnik. Na prireditvi v Švici so bili navzoči tudi udeleženci iz Francije, Zahodne Nemčije in Avstrije.

Zadnja leta so bile podobne prireditve tudi v Avstriji, letos pa so jih zaradi 20-letnice osvoboditve preložili na 13. junij, ko bodo izvedene pod geslom »za mednarodno razorožitev, za sporazumevanje in mir«. V

Uradne proslave

20-letnice osvoboditve Avstrije

Osrednje proslave v državnem merilu bodo prihodnji torek na Dunaju. Začele se bodo z izredno sejo ministrskega sveta, kateri bo sledilo slavnostno zasedanje parlamenta in zveznega sveta, nato pa bo velika vojaška parada pred parlamentom. Istega dne bo odprta razstava „Avstrija 1945—1965", za zaključek pa bo v Državni operi slavnostni koncert dunajskih filharmonikov.

Proslave v posameznih zveznih deželah se bodo v glavnem odvijale že v ponedeljek, ker se bodo deželni glavarji in predsedniki deželnih zborov v torek udeležili proslav na Dunaju. V Celovcu se bodo proslave začele s polaganjem vencev na grobove zaslužnih koroških politikov. Ob 9. uri bo na celovškem pokopališču simbolično polaganje temeljnega kamna za bodoči spomenik žrtvam avstrijskega osvobodilnega boja, ob 11.30 uri bo v Domu glasbe odprta razstava „20 let svobodne Avstrije", med 17. in 18. uro bo na Novem trgu koncert vojaške godbe, ob 19.30 uri bo deželni glavar govoril po radiu, prav tako ob 19.30 uri pa se bo v Delavski zbornici začel slavnostni koncert, s katerim se bo proslava zaključila.

Poleg tega bodo v torek posebne proslave za šolsko mladino.

Ob 20-letnici osvoboditve bodo na javnih in privatnih poslopjih izobešene zastave, ki naj bi širom po Avstriji pričale o povezanosti ljudstva z domovino, katera je pred dvajsetimi leti spet dosegla svojo neodvisnost in svobodo.

720 milijonov žrtev

v dveh mesecih atomske vojne

Tretja svetovna vojna bi — ob uporabi jedrskega orožja — trajala samo dva meseca, končala pa bi se s 720 milijoni žrtev v Evropi, Ameriki in Aziji; 60 milijonov ljudi bi bilo poškodovanih in invalidnih, 20 milijonov pa bi jih pomrlo od lakote, ker bi atomsko bombardiranje spremenilo velika območja obdelovalne zemlje v puščavo.

To so številke, ki jih je povedal dvakratni Nobelov nagrajenec (leta 1954 za kemijo in leta 1962 za mir) Linus Pauling. „Usoda Evrope s celotno Sovjetsko zvezo ter Amerike je zapečatena, pa čeprav bi v takšni vojni uporabili le deset odstotkov vsega atomskega orožja." S temi desetimi odstotki bi naredili iz treh celin puščavo ter pobili 720 milijonov ljudi. Največ možnosti za preživitev atomske vojne je po njegovem mnenju v Avstraliji, seveda, „če velike sile v primeru vojne ne bi preveč razsipno ravnale z atomskim orožjem".

Da bi se človeštvo rešilo pred tako katastrofo, predlaga Pauling dvoje: ustanoviti je treba mednarodni atomski kontrolni organ, ki bi delal v okviru sekretariata Združenih narodov, drugim državam pa je treba preprečiti, da postanejo atomske sile.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Vabimo vse koroške Slovence na

spominsko proslavo

20-letnice osvoboditve Avstrije in 10-letnice podpisa državne pogodbe

ki bo v nedeljo, dne 16. maja ob 10. uri dopoldne v Domu glasbe v Celovcu.

Na sporedu bodo slavnostni govor, recitacije ter nastopi moških in mešanih pevskih zborov včlanjenih Slov. prosvetih društev.

Vstopnice po 10 in 15 šilingov v predprodaji pri krajevnih SPD in v knjigarni „Naša knjiga" v Celovcu.

Počasna pot

POMOČI DRŽAVAM V RAZVOJU

Minuli teden je v New Yorku pričel zasedati Svet za trgovino in razvoj Organizacije združenih narodov. Ta organ je takorekoč predstavnik Konference Združenih narodov za trgovino in razvoj, ki se je lani aprila sestala v Ženevi z namenom, da razišče vzroke gospodarskih protislovij in diskriminacij v svetu in da izdela ustrezne predloge za tako ureditev mednarodnih gospodarskih odnosov, ki bo državam v razvoju omogočila pravičnejšo udeležbo na svetovni trgovini in sorazmerno vključitev v mednarodno delitev dela. Na 19. zasedanju Generalne skupščine OZN je bila s tem v zvezi sprejeta resolucija, ki je ustvarila stalni organ ZN za vprašanja trgovine in razvoja. S tem je dobila imenovana konferenca svoj glavni organ, ki opravlja njene funkcije v času med dvemi zasedanji.

S pričetkom prvega zasedanja Sveta za trgovino in razvoj OZN se je s skoraj enoletno zamudo pričelo neposredno delo izvajanja sklepov, resolucij in priporočil konference ZN za trgovino in razvoj, s tem pa tudi delo priprav za nadaljnja zasedanja ter za poročila in pripravo predmetov obravnavanja na njih. Naloga zasedanja sveta je, da v okviru, ki ga je postavila konferenca, reši najnujnejše probleme sodobnih gospodarskih gibanj v svetu.

Ta naloga nikakor ni lahka. Dogodki po konferenci so namreč pokazali, da so države Zahoda poskušale, da bi — kolikor se le da — zavlekle izvajanje njenih priporočil. Po drugi strani pa so v trgovinski politiki in praksi delale prav to, kar v bistvu nasprotuje priporočilom konference. Države Zahoda niso tekom zadnjih 12 mesecev pokazale resne volje za izdelavo delovnega programa za izvajanje sklepov konference. Zato so tudi dosedanji uspehi konference več kot skromni. Namesto da bi n. pr. pri Mednarodni banki znižale obrestno mero za države v razvoju, so jo pustile na prejšnji ravni, svojo obrestno mero pa so zvišale. Ta praksa državam v razvoju ne more dosti koristiti in je tudi v nasprotju s sklepi konference. Podobno zadržanje so industrijsko razvite države Zahoda pokazale tudi pri zadnjih pogajanjih GATT v zvezi s »Kennedyjevo rundo«.

V zadnjih 12 mesecih se je vedno spet pokazalo, da hoče industrijsko razviti Zahod najprej zaščititi svoje koristi v svetovni trgovini, nakar bi bil šele po »svoji uvidevnosti« pripravljen, da pomaga odpraviti zaostalost drugod. V to smer prizadevanj sodi tudi poslabšanje razmerja cen kmetijskih pridelkov ter živil in surovin kmetijskega izvora na svetovnem trgu, do katerega je prišlo po konferenci sredi lanskega leta v škodo držav v razvoju, ki za preprosto industrijsko in investicijsko blago nimajo dosti več kot svoje kmetijske pridelke in surovine. Tako politiko do držav v razvoju zlasti zasledujeta EGS in Amerika, k njej pa se nagiba tudi Velika Britanija. Pozitivno v izvajanju sklepov lanske konference pa je zadržanje socialističnih držav, ki so ukinile carine na uvoz iz držav v razvoju.

Spričo tendenc držav Zahoda, da bi obšle sklepe, resolucije in priporočila prve konference ZN za trgovino in razvoj, ima Svet za trgovino in razvoj OZN težko delo. Poiskati mora sredstva, s katerimi bo mogoče uveljaviti načela, ki jih je sklenila lanska konferenca in izdelati mora konkreten in učinkovit delovni program, tako zase kot za podrejene organe, da bodo do prihodnje konference — ki je predvidena za prihodnje leto — v mednarodni trgovini in v svetovnem gospodarskem razvoju ta načela bolje uveljavljena, kot so bila doslej.

POLOŽAJ NA TRGU Z LESOM:

Cene hlodovine utegnejo nekoliko pasti

Na trgu z lesom so cene za hlodovino iglavcev že leto dni nespremenjene in stabilne. Povpraševanje in ponudba sta izenačeni, pri čemer se povpraševanje v glavnem ravna po kupni moči kupcev. V pristojnih krogih so vendar mnenja, da utegneta zvišanje mezd delavcev na žagah za 14 odstotkov, ki je stopilo v veljavo s 5. aprilom, ter pritisk na cene za rezani les vplivati tudi na cene za hlodovino iglavcev in jo tu in tam omajati. Čeprav zatrjujejo, da bo ostal razvoj na trgu z lesom tudi v prihodnje umirjen, pristojne organizacije lesnega gospodarstva ne dajejo zanesljive prognoze za nadaljnji razvoj cen za hlodovino v prihodnjih tednih.

Po zadnjih poročilih so hlodovino — prevzeto pri cesti — plačevali na Nižjem Avstrijskem med 490 in 560 šilingov. Na Zgornjem Avstrijskem so se cene vrtele med 550 in 605 šilingov, na Štajerskem in Gradiščanskem pa med 490 in 580 šilingov. Dražje kot v teh pokrajinah so plačevali les na Salzburškem, Tirolskem in Predarlskem. Za Salzburško navajajo 560 do 665 šilingov, za Tirolsko in Predarlsko pa celo 610 do 680 šilingov za kubični meter. Koroška stoji s svojimi cenami med 540 in 580 šilingov nekako v sredini avstrijskih zveznih dežel.

Lani je bilo v naši državi posekanega 9,9 milijona kubičnih metrov lesa. S tem posekom je bil sicer posek leta 1963 prekošen za 2,5 odstotka, vendar je bil še vedno za 4,7 odstotka nižji od poseka v letnem povprečju zadnjih desetih let. Od posekanega lesa je odpadlo 12,7 odstotka na les, ki je moral biti posekan po polomih, katere sta povzročila sneg in veter. Od posekanega lesa je odpadla ena četrtina na drva ter 8,2 milijona kubičnih metrov na iglavce.

Za prodajo je bilo lani posekanega okroglo 8 milijonov kubičnih metrov lesa. Od rezanega lesa iglavcev je šlo lani 2,73 milijona kubičnih metrov v izvoz. V primerjavi z letom 1963 je lani izvoz nazadoval za 136.000, v primerjavi z letom 1960 pa celo za 618.000 kubičnih metrov. Od leta 1960 naprej izvoz rezanega lesa iglavcev vsako leto nazaduje. Glavna inozemska kupca avstrijskega lesa sta bila tudi lani Italija (1,58 milijona kubičnih metrov) in Zahodna Nemčija (647.464 kubičnih metrov). Izvoz v Italijo je lani spet nazadoval, medtem ko se je v Zahodno Nemčijo povečal.

Izrael se bo pridružil k EGS

Kakor izgleda, je EGS zelo na tem, da bi izven svojega zaprtega kroga prišla do urejenih gospodarskih odnosov z drugimi državami. Za primerom Avstrije se je parlament EGS pred kratkim izrekel tudi za pridružitev Izraela h gospodarski skupnosti šestorice. V svoji resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta, je pozval komisijo EGS, naj pripomore k pridružitvi Izraela k skupnosti šestorice. Le-ta je poslala svojega podpredsednika Sandria v Izrael, da se seznani s tamošnjimi gospodarskimi razmerami.

Medtem se EGS razgovarja tudi s Poljsko in Jugoslavijo o ureditvi medsebojnih odnosov potom posebne pogodbe.

Italija in Jugoslavija hočeta povečati

industrijsko-tehnično sodelovanje

Italija in Jugoslavija že dalj časa proučujeta in uveljavljata možnosti za sodelovanje njunih industrij pri delitvi dela. Povod za tako sodelovanje daje zlasti italijansko-jugoslovanska blagovna menjava, ki šepa — podobno kot blagovna menjava med Avstrijo in Jugoslavijo — na tem, da Italija v Jugoslaviji ni v stanju toliko kupiti, da bi bila plačilna bilanca izravnana. Potrebe Italije po jugoslovanskem blagu — v glavnem po kmetijskih pridelkih, izdelkih živilske industrije in po surovinah — so namreč manjše od jugoslovanskih potreb po italijanskem industrijskem blagu, vsled česar je Jugoslavija v tej menjavi vsako leto deficitna.

V sklopu prizadevanj za odpravo tega stanja potom sodelovanja med italijansko in jugoslovansko industrijo je prišlo ob priložnosti sejma v Milanu do nadaljnjih razgovorov o perspektivah industrijsko-tehničnega sodelovanja in blagovne menjave med obema državama za prihodnje petletje, to je do leta 1970. Pri teh razgovorih je šlo zlasti za povečanje možnosti udeležbe jugoslovanske industrije na italijanski industrijski proizvodnji s tem, da bi jugoslovanska industrija proizvajala gotove dele za italijanske industrijske izdelke in za povečanje obsega skupnega nastopa obeh industrij na tretjih tržiščih.

Za tako sodelovanje vlada na obeh straneh veliko zanimanje in so bili storjeni že prvi koraki. Tako je med drugim zlasti italijanska firma »Inocenti« pripravljena sodelovati z jugoslovanskimi podjetji pri gradnji jeklarn in drugih objektov črne metalurgije in strojegradnje na drugih tržiščih, posebej pa še pri industrializaciji južne Italije. Tudi tovarna FIAT je pokazala pripravljenost, da bo pustila v Jugoslaviji izdelovati posamezne dele in orodje iz aluminija za svojo avtomobilsko industrijo. Mimo tega pa je bilo v Milanu govora tudi še o vrsti drugih možnostih industrijsko-tehničnega sodelovanja med obema državama ter o oblikah medsebojnega kreditiranja tega sodelovanja.

„Camping, šport, vrt"

v dunajski sejemski palači

Jutri bo uprava dunajskega velesejma v sejemski palači na Dunaju odprla avstrijsko razstavo „Camping, šport, vrt", ki bo odprta do 2. maja. Razstava bo vsebovala potrebščine za campiranje, od šotorov, turističnega pribora in obleke do priklopnih stanovanjskih vozov in čolnov. Poleg tega bo obsegala športne potrebščine ter vrtno pohištvo in orodje. Vsak dan ob štirih bo modna revija za prijatelje campinga, pri čemer prireditelji zlasti opozarjajo na kolekcije in modele iz Finske. Razstava bo ob delavnikih odprta od 13. do 20. ure, v sobotah, nedeljah in praznikih pa od 10. do 20. ure.

Pred sejmom „Graz — pomlad":

Močno zastopstvo jugoslovanskih razstavljavcev

Na letošnjem graškem pomladanskem velesejmu od 30. aprila do 9. maja bo sodelovalo tudi 31 podjetij iz Slovenije in 33 podjetij iz Hrvatske. Jugoslovanska podjetja, ki bodo na sejmu razstavljala, bodo predvsem zastopala kemično industrijo, industrijo usnja in obutve, živilsko, lesno, papirno, tekstilno, kovinsko in elektroindustrijo. Poseben poudarek pa bo Jugoslavija na tem sejmu dala turizmu ter prikazu razvoja koprskega in reškega pristanišča, ki igrata v štajerskem prekomorskem uvozu in izvozu posebno vlogo.

Od gospodarskih organizacij iz Slovenije bo na graškem pomladanskem sejmu med drugimi zastopano podjetje „Contal" iz Ljubljane predstavljalo proizvode tovarne elektroporcelana Izlake, „Elre" iz Škofje Loke, „Elrada" iz Gornje Radgone, „Sijaja" iz Hrastnika, „Labinke" iz Labina in tovarne računskih strojev iz Zagreba. V okviru „Elektrotehne" iz Ljubljane bodo razstavljali „Zmaj", „ETA" iz Cerknega, „Iskra", „Jugoton" iz Zagreba, „Metalflex" iz Mosta na Soči ter Elektroindustrija in Splošna montaža iz Maribora.

„Slovenijales" bo poleg različnih proizvodov lesne industrije razstavljal tudi „Elanove" smuči in smučarske palice, poslovno združenje „Maris" iz Maribora pa bo razstavljalo „Tiki"-bojlerje ter elektroinstalacijski material „Elma" iz Črnuč. Med razstavljavci bodo tudi tovarna verig iz Lesc, „Titan" iz Kamnika ter „Plamen" iz Krope.

Kmetijski izvoz v EGS nazaduje, v EFTA pa narašča

V avstrijskem izvozu kmetijskega blaga je leto 1964 pokazalo viden porast izvoza v države članice EFTA in nazadovanje v države, ki so združene v EGS. V primerjavi z letom 1963 je lani izvoz kmetijskih pridelkov v EFTA narasel za 50,2 milijona šilingov, izvoz v EGS pa je nazadoval za 243,9 milijona šilingov. Skupni avstrijski izvoz kmetijskih pridelkov pa je lani nazadoval za 178,4 milijona šilingov na 1869,1 milijona šilingov.

Podobne tendence v avstrijskem agrarnem eksportu je bilo opaziti tudi v prvih mesecih tekočega leta. Medtem ko je v januarju 1965 celokupni izvoz nazadoval za 15,9 odstotka, je izvoz kmetijskega blaga v EGS nazadoval za 21 odstotkov, izvoz v EFTA pa je narasel za 55,4 odstotka. Od agrarnega izvoza v EGS je januarja odpadlo 60,6 milijona šilingov na Italijo, na ostale članice EGS pa le 20,1 milijona šilingov. Na prvem mestu tega izvoza je bila živina, katere je bilo v EGS izvožene v vrednosti 45,3 milijona šilingov. V države EFTA je bilo januarja izvoženega kmetijskega blaga v vrednosti 22,1 milijona šilingov, od tega 17 milijonov šilingov v Veliko Britanijo. Glavno izvozno blago v te dežele so bili mlekarski izdelki in jajca.

Vidno pa zadnje čase narašča avstrijski agrarni izvoz v vzhodnoevropske države. V januarju je njegova vrednost znašala 4,7 milijona šilingov. V primerjavi z januarjem 1964 je ta izvoz narasel za 45 odstotkov.

PO ŠIROKEM SVETU

DŽAKARTA. — Predstavniki iz okrog 40 držav so se zbrali v Džakarti, kjer je bila proslava desete obletnice zgodovinskega sestanka afrško-azijskih držav v Bandungu. Bandunška konferenca pred desetimi leti je dala številnim narodom polet pri uresničevanju njihovih pravic do svobode in neodvisnosti, proglasila je politiko sožitja med državami z različnimi družbenimi ureditvami in s tem veliko prispevala k miru in demokratičnemu urejanju odnosov med državami. Načela Bandunga zato upravičeno označujejo kot „ustavo miroljubne koeksistence med narodi". Indonezijski predsednik Sukarno je na proslavi poudaril, da imperializem še ni mrtev in boj zoper kolonializem še ni končan.

BEOGRAD. — Britanski zunanji minister Michael Stewart je bival na tridnevnem uradnem obisku v Beogradu, kjer je imel razgovore z jugoslovanskim zunanjim ministrom Popovičem in drugimi visokimi predstavniki Jugoslavije. V odsotnosti predsednika republike Tita (ki je na obisku v Alžiriji) je britanskega ministra sprejel podpredsednik Rankovič. Iz Beograda je minister Stewart odpotoval na obisk v Prago.

WASHINGTON. — Predsednik italijanske vlade Aldo Moro in zunanji minister Amintore Fanfani sta bila te dni na uradnem obisku v Ameriki, kjer sta imela razgovore z ameriškim predsednikom Johnsonom, podpredsednikom Humphreyem in zunanjim ministrom Ruskom.

KAIRO. — Vladna delegacija Vzhodne Nemčije pod vodstvom podpredsednika vlade Gerharda Weissa je bila na petdnevnem obisku v Združeni arabski republiki. Predstavniki obeh držav so razgovarjali o političnem in gospodarskem sodelovanju med Vzhodno Nemčijo in Združeno arabsko republiko.

BONN. — Skupina profesorjev zahodnonemških univerz je objavila sporočilo, v katerem ostro obsojajo načrte o „izredni zakonodaji", ki naj bi jo uvedli v Zahodni Nemčiji. Voditelje zahodnonemških sindikatov pozivajo, naj začno široko kampanjo proti tem načrtom, v katerih se skriva nevarnost, da vpeljejo v Zahodni Nemčiji totalitarni režim.

NEW YORK. — Z utemeljitvijo, da je predsednik Johnson „preobremenjen s kongresnimi posli" in zaradi položaja v Vietnamu je ameriška vlada odpovedala načrtovano obiska pakistanskega predsednika Ajuba Khana in predsednika indijske vlade Šastrija v Ameriki. V diplomatskih krogih so si povsem na jasnem, da „utemeljitev", kot jo navaja ameriška vlada, ni nič drugega kot slab izgovor. Splošno prevladuje mnenje, da je treba resnični vzrok iskati v dejstvu, da sta se Khan in Šastri pred nedavnim izrekla proti ameriški vojni v Vietnamu in s tem ameriške kroge močno užalila.

BENETKE. — Na 14. konferenci Pugwash, ki je v navzočnosti 80 znanstvenikov iz 20 držav v Benetkah razpravljala o razorožitvi in mednarodnem sodelovanju, so odločno obsodili Ameriko zaradi njenih vojaških akcij v Vietnamu, posebej pa še zaradi uporabe bojnih plinov. Udeleženci konference so se zavzeli za obnovitev miru v Vietnamu in pozvali Ameriko, naj si prizadeva za to. Prav tako je bilo na konferenci govora o znanstvenem sodelovanju ter je bila izražena potreba po ustanovitvi posebne mednarodne znanstvene ustanove.

AKRA. — Na zasedanju izvršnega komiteja svetovne federacije demokratične mladine so razpravljali tudi o Kongu in o solidarnosti z bojem kongoškega ljudstva. Sprejeli so sklep, da je treba združiti vse sile v boju proti Čombejevemu režimu.

ALŽIR. — V Alžiru je bila mednarodna konfenrenca prosvetnih delavcev, katere so se udeležili predstavniki 65 držav s petih celin. Sprejeli so več resolucij, v katerih zavzemajo stališče tudi do raznih aktualnih vprašanj mednarodne politike. V resoluciji o Vietnamu in Jugovzhodni Aziji zahtevajo od Amerike, naj ustavi agresijo v tem delu sveta. V drugih resolucijah zahtevajo, da se britanski kolonialisti umaknejo iz Adena in Južne Arabije. Nadalje se je konferenca izrekla za podporo boju kongoškega ljudstva in za solidarnost z bojem latinskoameriških narodov za neodvisnost; posebej so obsodili agresivnost Amerike proti Kubi.

TRST. — Za konec maja pripravljajo v znanem miramarskem parku blizu Trsta mednarodno razstavo cvetja. Že doslej je prijavilo udeležbo nad 400 razstavljavcev iz raznih držav. Na programu zanimive razstave, ki bo trajala od 22 maja do 6. junija, bodo tudi razne prireditve: že prve dni razstave bo poseben filmski festival o cvetju, posameznim državam, ki bodo zastopane, pa bodo posvetili posebne dneve.

OSLO. — Iz pregleda o gradnji stanovanj v Oslu je razvidno, da je bilo več kot tretjina stanovanj v norveškem glavnem mestu zgrajenih v povojnem času. Od skupno 189.000 stanovanj v Oslu jih je 71.000 iz časa po drugi svetovni vojni. Največjo letno izgradnjo stanovanj so v norveškem glavnem mestu [ki šteje 500.000 prebivalcev] zabeležili leta 1954, ko je bilo izgrajenih 6200 stanovanj.

CELOVEC. — Konec marca je bilo na Koroškem prijavljenih 12.996 brezposelnih, kar je za 6889 oseb manj kot konec februarja. V primerjavi s koncem marca pa je bilo letošnje število brezposelnih v istem času za 2065 oseb višje, čemur je vzrok vreme, ki zavlačuje začetek sezonskega dela. Število zaposlenih se je tekom letošnjega marca dvignilo od 129.516 na 133.612 oseb.

WASHINGTON. — Med svojim obiskom v Ameriki se je berlinski župan Brandt sestal tudi z ameriškim predsednikom Johnsonom ter s predsednikom britanske vlade Wilsonom, ki je prav tako bival na obisku v Ameriki. Brandt je napovedal, da se bo še pred poletnimi počitnicami sestal s francoskim predsednikom de Gaullom. Glede nemškega vprašanja se je Brandt izrekel za „nemško-ruski dialog", da bi razčistili osnovna vprašanja bodoče mirovne pogodbe z Nemčijo.

DUNAJ. — Zadnji torek bi umrli zvezni prezident dr. Schärf obhajal svoj 75. rojstni dan. Socialistična stranka je v spomin na umrlega predsednika položila venec na njegov grob.

NEW YORK. Generalni sekretar OZN U Tant je napovedal, da namerava odstopiti, če bi se izkazalo, da njegova prizadevanja za ureditev aktualnih mednarodnih vprašanj ne bi imela uspeha.

Skušajmo ohraniti zdrave živce

Pogosto tarnajo že mladi ljudje, da se preveč hitro razburijo in sklepajo iz tega, da imajo slabe živce. Umirjeno življenje in prijetna okolica bi bila najboljši zdravnik, ker pa si tega ne moremo kar po želji pričarati, skušajmo upoštevati naslednje nasvete:

- *Če vas kaj tare, ne pretiravajte in razsodno pretehtajte, če je res tako hudo. Težav ne nosite v sebi, pač pa se zaupajte človeku, ki je vašega zaupanja vreden. Gotovo vam bo odleglo, ko bosta skupno našla pameten izhod.*
- *Če uvidite, da je kakšen spor neizogiben, ga skušajte prestaviti na drugi dan, ko boste položaj dodobra premislili in boste tudi razsodneje ravnali.*
- *Če ste s sogovornikom prišli v spor, vztrajati pa želite pri svoji trditvi, potem to storite mirno in vljudno. Če pa stvar ni tako važna, raje popustite, saj nasprotnika s tem še bolj razorožite.*
- *Nekateri so trdno prepričani samo v svoje nadloge in skrbi, ki jih tudi povsod razlagajo. Verjetno imajo skoraj vsi ljudje določene skrbi, vendar jih mnogi znajo vedro prenašati.*
- *Posebno nervozneži si radi naložijo preveč dela naenkrat in potem ničesar ne dokončajo. Posledica tega je, da se poslabša njihovo živčno stanje, nezadovoljni so sami s seboj in nervoznost se stopnjuje. Iz tega sledi nauk, da se ne loti vsega dela naenkrat; čas si lepo razporedi in pol uspeha je že tu.*
- *Ko se počutite posebno nesrečne, pojdite v kino ali k prijateljem na obisk. Nekaterim tudi že dober grižljaj prinese boljše razpoloženje.*
- *Do soljudi ne bodimo preveč kritični in ne mislimo vedno, da se ti morajo ravnati tako, kot nam ustreza. Upoštevajmo njihove vrline in sposobnosti ter se skušajmo zavedati, da tudi mi nismo brez napak.*

Mednarodni PEN klub
BO IMEL KONGRES NA BLEDU

Največja letošnja kulturna manifestacija v Jugoslaviji bo nedvomno 33. kongres mednarodnega PEN kluba, ki bo od 1. do 7. julija pod pokroviteljstvom predsednika Tita zasedal na Bledu.

Čeprav je do velikega srečanja književnikov iz vseh delov sveta še več mesecev, so priprave že v polnem teku. Prireditelji računajo, da se bo kongresa udeležilo tri do štiri sto književnikov, od katerih jih je že doslej prijavljenih okoli 200 iz 35 nacionalnih centrov po svetu. Med njimi so imena, ki so znana po vsem svetu: Arthur Miller iz Amerike (po vsej verjetnosti bo izvoljen za novega predsednika mednarodnega PEN kluba), Ignazio Silone iz Italije, Jorge Amado iz Brazilije, Graham Greene iz Anglije, Eugen Ionesco iz Francije, Jan Kott iz Poljske itd. Morda bodo prišli tudi Alberto Moravia (Italija), Jean P. Sartre (Francija) in drugi „velikani" književnosti, kakor tudi ni izključeno, da se bodo kongresa kot opazovalci udeležili najbolj znani sovjetski pisatelji, čeprav niso člani mednarodnega PEN kluba.

Kongres na Bledu bo eno najpomembnejših srečanj pisateljev po vojni.

OB 20-LETNICI OSVOBODITVE V LJUBLJANI:

Podelitev nagrad za dosežke v kulturi

Na letošnjo 20. obletnico osvoboditve se pripravlja tudi Ljubljana. Izdelan je bil obširen spored slavnostnih prireditev, ki se bo začel odvijati v petek, dne 7. maja ob 11. uri dopoldne, ko bo Mestni svet Ljubljane v veliki sejni dvorani magistrata podelil nagrade mesta Ljubljane za dosežke v kulturi, pomembne za mesto Ljubljana. Te nagrade bodo letos podelili prvič, nato pa jih bo Mestni svet podeljeval vsako leto ob obletnici osvoboditve.

Istega dne popoldne ob 17. uri bo na Žalah otvoritev spominskega parka borcev in talcev. V sporedu bodo sodelovali pevski zbori, recitatorji in godba. Ob 19. uri bo v avli univerze komemoracija pred spominsko ploščo padlih študentov. Nastopila bosta akademski pevski zbor „Tone Tomšič" in zbor primorskih študentov „Vinko Vodopivec". Zvečer ob 20.15 uri pa bo v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča slavnostni koncert umetniškega ansambla Doma Jugoslovanske ljudske armade iz Beograda.

V soboto 8. maja bo ob 9. uri pred novo športno halo inž. Stanka Bloudka v Tivoliju promenadni koncert godbe Ljudske milice, kateremu bo ob 10. uri v športni hali sledilo zborovanje samoupravljavcev SR Slovenije. To zborovanje naj bi dalo ob praznovanju 20-letnice osvoboditve in socialistične graditve poseben poudarek prav samoupravljanju kot največji pridobitvi delavskega razreda, hkrati pa naj bi ocenilo doseženo stopnjo razvoja delavskega in družbenega samoupravljanja na vseh področjih družbene dejavnosti.

Slavnostne prireditve se bodo zvrstile na Gospodarskem razstavišču. Ob 16.30 uri bo na ploščadi pred Gospodarskim razstaviščem promenadni koncert študentskega plesnega orkestra; ob 17. uri bo sledila otvoritev razstave generalnega urbanističnega načrta mesta Ljubljane, ob 18. uri pa slavnostna konferenca odbornikov občinskih skupščin mesta Ljubljane, katere se bodo udeležili tudi ljubljanski aktivisti in predstavniki vojaških enot, ki so sodelovali pri osvoboditvi glavnega mesta Slovenije. V okviru kulturnega programa bodo sodelovali Partizanski invalidski pevski zbor, Akademski pevski zbor „Tone Tomšič" in orkester RTV Ljubljana.

Za zaključek proslav 20-letnice osvoboditve bo ob 20. uri v atriju magistrata koncert Slovenskega okteta.

107 nagrad Körnerjevega sklada

Jutri bodo na dunajski univerzi v okviru posebne slavnosti podelili letošnje nagrade Körnerjevega sklada. Skupno je tokrat 107 nagrajencev, ki prihajajo iz skoraj vseh avstrijskih zveznih dežel. Kakor smo v našem listu že poročali, je med njimi tudi šest Koroščev: dr. Heinz Pototschnig, Georg Drozdowski, Humbert Fink, Gerhild Serro, dr. Friedrich Turnowsky in dr. Erich Nussbaumer.

Največ letošnjih nagrajencev — namreč 38 — je iz vrst umetnikov, med katerimi prednjačijo pisatelji in pesniki. Nadalje je bilo 32 nagrad priznanih naravoslovcev, 37 pa znanstvenikom socialnih ved. Koroški nagrajenec dr. Erich Nussbaumer je prejel nagrado za svoje delo o koroškem pisatelju Josefu Friedrichu Perkonigu.

Knjige bodočnosti na mikrofilmih

Medtem ko so mikrofilmski posnetki listin ter izvlečkov iz strokovnih knjig in povzetkov znanstvenih razprav tako rekoč vsakdanja praksa že nekaj let, doslej še ni bilo posebnega zanimanja za nedvomno uporaben predlog, da bi to pridobitev moderne tehnike izkoristili tudi v tiskarstvu. Vendar pa je pričakovati, da bodo v doglednem času prišle tudi »mikro knjige« na knjižni trg.

Strokovnjaki namreč ugotavljajo, da bi tudi knjige, revije in časopise lahko tiskali na prozorne ploščice. S tem bi knjižnicam prihranili veliko dragocenega prostora. Za novost pa bi se zelo verjetno navdušili tudi založniki, saj bi bili tiskarski stroški znatno nižji in tudi razpečavanje takih knjig bi šlo mnogo hitreje in ceneje od rok.

Angleški strokovnjaki pravijo, da bi knjigo z 240 stranmi običajne velikosti lahko natisnili na štiri ploščice, dolge in široke tri inče (inča [palec] = 2,54 cm) — torej na manj kot štiri kvadratne decimetre. Kaj bi to pomenilo za knjižnice, je precej gotovo, saj se vsaka knjižnica prej ali slej znajde pred vprašanjem, kam z novimi knjižnimi izdajami, ki dan za dnem zapuščajo tiskarske stroje in polnijo regale.

Glavna ovira — vsaj trenutno — za zmagovit pohod »mikro knjige« je v tem, da še ni uspelo iznajti primernega pripomočka za branje takih knjig. Tak aparat bi moral biti lahko prenosljiv, preprost in seveda tudi poceni, da bi si ga lahko nabavil vsakdo. Ob hitrem razvoju tehnike bo seveda tudi to vprašanje zadovoljivo rešeno in potem knjižnice ter zasebni ljubitelji knjig ne bodo več imeli skrbi, kam s svojimi knjigami.

KULTURNE DROBTINE

- **Jugoslovanski Nobelov nagrajenec Ivo Andrič je podaril 17 milijonov dinarjev za razširitev ljudskih knjižnic na območju Bosne in Hercegovine. Ker je Andrič v isti namen že leta 1962 podaril 18 milijonov dinarjev, znaša celotna vsota, ki jo je jugoslovanski Nobelov nagrajenec za književnost namenil za razvoj knjižničarstva v republiki Bosna in Hercegovina, skupno 35 milijonov dinarjev.**
- **Zaradi razpusta okrajev v Sloveniji je postalo aktualno tudi vprašanje Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije v Ljubljani, katerih ustanovitelj je bil ljubljanski okraj. Republiški izvršni svet je zato predložil skupščini posebna odloka, po katerih naj bi ustanoviteljstvo Slovenskega narodnega gledališča in Slovenske filharmonije prevzela republika. Nova ureditev je utemeljena s pomenom, ki ga imata oba zavoda za razvoj slovenske gledališke in glasbene kulture. Ker pa obe ustanovi delujeta v Ljubljani, kjer imata tudi pretežni del občinstva, naj bi si finančne obveznosti delili republika in ljubljanska mestna občina.**
- **Avstrijski veleposlanik v Beogradu Karl Hartl je izročil srednji glasbeni šoli v Skopju glasbila za celoten simfonični orkester kot darilo prebivalcev Dunaja glavnemu mestu Makedonije.**
- **Včeraj je gostovala v celovškem Domu glasbe ljubljanska glasbena akademija s svojim orkestrom, komornim zborom in solisti. Izvajali so dela Gallusa, Händla, Škerla, Škerjanca, Mozarta in Kozine. Mladi glasbeni naraščaj iz Slovenije je pokazal izredno kvaliteto in je občinstvo splošno navdušil.**
- **Ob 20-letnici osvoboditve Avstrije bo deželni simfonični orkester iz Celovca v ponedeljek zvečer priredil slavnostni koncert v veliki dvorani Delavske zbornice v Beljaku.**
- **V dneh od 8. do 14. avgusta bo v Varni (Bolgarija) prvi balkanski filmski festival, ki ga bo pripravil poseben odbor, ustanovljen v Bolgariji.**
- **Jugoslovanske gledališke igre, ki jih vsako leto prirejajo v Novem Sadu pod naslovom „Sterijino pozorje", so se začele ta teden in potekajo letos v znamenju 10-letnega jubileja.**

V Brežah so že sredi priprav
za novo sezono poletnih iger na Petrovi gori

Kakor smo v našem listu že poročali, bodo v okviru poletnih iger na Petrovi gori v Brežah letos spet uprizorili dva komada: Calderonovega „Sodnika zalamejskega" in ljudsko igro Berta Brechta „Gospod Puntila in njegov hlapec Matti". Medtem ko je bil Calderonov komad že enkrat na sporedu v Brežah, in sicer pred enajstimi leti, pa pri Brechtovem delu ne gre samo za krstno predstavo na Petrovi gori, marveč za prvo uprizoritev v Avstriji sploh.

Čeprav je do začetka nove sezone poletnih iger še precej časa, so v Brežah že sredi velikih priprav. Igralski ansambel ima za seboj že dobrih petdeset vaj, pa tudi scenarija je v glavnem pripravljena; prav tako so v delu kostumi in maske. Nad sto ljudi je vključenih v priprave, kar je najboljši dokaz, tako tesno povezane se čutijo prebivalci Brež s svojimi igrami, za katere vsako leto žrtvujejo ogromno idealizma in nesebične požrtvovalnosti.

Že lanska 15. sezona je pokazala, da v Brežah nimajo skrbi z naraščajem. Letos se je krog sodelavcev znova povečal za mnoge mlade sile, tako da se bodo v obeh komadih poleg dolgoletnih igralcev predstavili tudi novi talenti, ki se zdaj pod vodstvom arhitekta Sandlerja skrbno pripravljajo za svoj veliki dan — prvi nastop pred javnostjo.

V Brežah pa se posebno veselijo dejstva, da je njihovo delo končno našlo priznanje tudi na pristojnem uradnem mestu, kar se odraža v javnih subvencijah, ki bodo požrtvovalnemu ansamblu vsaj delno odvzele finančne skrbi in mu tako omogočile še večje uspehe v njegovem kulturnem udejstvovanju.

KNJIGE NA POTOVANJU
Oblike in pomen potujočih knjižnic

Želja po spoznanju, po izobraževanju je prastara in prav toliko ali samo malo manj so stari tudi učni pripomočki. V tisočletjih človekovega duševnega razvoja so se učni pripomočki namnožili — od najpreprostejših do najbolj zapletenih. Toda čeprav so se oblike posredovanja novih spoznanj, odkritij in znanja nasploh do danes izredno razvile, nosi največjo težo te naloge med ljudmi še vedno razmeroma star pripomoček — knjiga. In čeprav se ne more primerjati na primer z radiom ali televizijo, ki sta nadvse »gibljiva«, medtem ko ima knjiga še vedno iste oblike in omejene možnosti, vendar tudi s tema pripomočkoma uspešno tekmuje in ju navadno še vedno prekaša v končnem učinku.

Da bi bila še vedno konkurenčna, si je morala tudi knjiga pridobiti nekatere lastnosti tekmecev — postati je morala bolj gibljiva. Problem, koliko znanja pridobiti in koliko ga nuditi, ni bil nikoli pereč v središčih s številnimi kulturnimi in prosvetnimi ustanovami, z močnim radijskim in televizijskim omrežjem. Ta problem se pojavi vedno na podeželju, v odročnih krajih ali v komaj koloniziranih predelih, kjer se življenje še ni premaknilo s prvotnih, surovih, samo materialnih osnov. Z razvojem se večajo potrebe, a posredovalec je lahko v tem primeru le človek oziroma njegovo podaljšano znanje — knjiga.

Med prvimi deželami, ki so se srečale v najbolj grobi obliki s tem problemom (in ki so se ga tudi zavedale), so Združene države Amerike. Še pred nekaj leti nad 400 okrožij od približno 3000, kolikor jih je v Ameriki, ni imelo knjižnice. Več kot 20 milijonov Američanov še danes nima pri roki stalne knjižnice, kjer bi črpali najrazličnejše oblike znanja. Toda vlada se je kmalu zavedela pomanjkljivosti tako različno razvitih področij. Zlasti so bila prizadeta poljedelska okrožja z manj kot 10.000 prebivalci, ker se tja ni izplačalo investirati za drage stalne knjižnice in izobraževalne ustanove, ker bi se prepozno ali se sploh ne bi amortizirale. Ameriška vlada je sprejela zakon o knjižnicah in na tej podlagi nakazala sredstva za razvoj zanimive zamisli, ki naj bi odpomogla splošni prosvetni suši na širokih področjih od Louisiane, Colorada in Montane pa do Nove Anglije.

Ta zamisel so potujoče knjižnice. Zdaj jih imajo v Ameriki že več kot tisoč. To so posebej prirejeni kamioni, ki imajo namesto zaboja za tovor pokrit prostor, ves obit s policami. Police so nagnjene navznoter, tako da knjige med živahnejšo vožnjo po poljskih in hribovskih poteh ne morejo pasti z njih. V dnu je majhna mizica s kartoteko. Potem se na vnaprej določenih mestih taka potujoča knjižnica ustavi in ljudje iz širšega okoliša pritečejo in vstopajo. Vračajo izposojene knjige in jemljejo nove, knjižničar pri mizi pa vpisuje, da vedno sproti ve, kakšne knjige vozi s seboj. Enkratno »polnjenje« zajema okoli 1500 knjig, ki jih včasih razdelijo oziroma zamenjajo v enem samem dnevu. Te knjižnice so pravi vir duhovnega bogastva in ustrežejo malone vsem potrebam — saj lahko po zakonu izpolnjujejo svoje police s knjigami iz državnih in univerzitetnih knjižnic, če je potrebno, pa celo iz knjižnice ameriškega kongresa.

»Bibliobus«, avtomobil-knjižnica, je neke vrste idealna rešitev. A povsod ni mogoča, bodisi da ni terenskih zahtev ali pogojev, bodisi da se še niso povzpeli do te stopnje. Tako rešujejo problem na Švedskem podobno, vendar drugače. Švedska je, zlasti severnejši predeli, podobno kot Norveška (razen središč) gosto naseljena pretežno v obalnem pasu. Zato so namesto kamionov opremili s knjižnimi policami posebne ladje. Namesto »bibliobusa« torej »bibliosship«. Te ladje po določenem voznem redu oberejo zalive in obrežna naselja ter opravljajo isto poslanništvo kot avtomobil v Ameriki. Ljudje se v določenih dneh zberejo in pričakajo plavajočo knjižnico, da vrnejo že prebrane knjige in si izposodijo nove. Izposojeno čtivo ponesejo tudi sosedom v oddaljenejše kraje.

Dve različni, vendar po zamisli in po učinku sorodni obliki. Eno ali drugo najdemo tudi v raznih drugih državah. Tako imajo velike knjižne družbe tudi pri nas v Avstriji posebne avtomobile, s katerimi prevažajo svoje knjige iz kraja v kraj. Razlika je le v tem, da tukaj ne gre za potujoče knjižnice, marveč za neke vrste »knjigarne na kolesih«.

Tretja oblika potujočih knjižnic se je začela uveljavljati v sosedni Sloveniji. Sicer ni urejena v avtomobilu niti ne na ladji, marveč v posebno v ta namen izdelanih kovčkih. V takem kovčku so police in predal; na policah je prostora za 40 do 60 knjig, v predalu pa je kartoteka. Tak sistem je zlasti uvedla Osrednja knjižnica v Kranju, ki potom »knjižnice v kovčku« oskrbuje razne majhne knjižnice po občinah in društvih. Ko dobi Osrednja knjižnica novo pošiljko knjig, obvestijo društvene knjižničarje in ti — kakor so pač zainteresirani in delavni — navadno takoj naročijo potrebne knjige, s katerimi napolnijo knjižni kovček in ga pošljejo v dotični kraj.

Tako pomagajo potujoče knjižnice v najrazličnejših oblikah istemu namenu — splošnemu izobraževanju in s tem izboljšanju življenja velikega števila ljudi.

Da so ljudje tudi danes še živo zainteresirani na knjigi, je zelo lepo pokazala skromna razstava knjig, ki jo je slovensko prosvetno društvo v Pliberku pripravilo ob svoji nedavni prosvetni prireditvi. Problem je torej samo v tem, da knjigo ljudem približamo, zato bi morali o možnostih in oblikah, kako omogočiti čim bolj neposreden stik med človekom in knjigo, resno razmišljati tudi pri nas. V našem primeru je to še toliko bolj potrebno, ker za nas knjiga ni le vir splošnega znanja, marveč še posebno tista dobrina, ki nam pomaga očuvati materin jezik.

Pretresljiva obletnica

Po dvajsetih letih preide marsikatera bridkost življenja v pozabo. Marsikatero gorje, ki smo ga prestali, zbledi iz spomina in marsikatera srčna rana zaceli. V človeškem življenju, v življenju družin, rodov in narodov se starost umika mladosti in sedanjost kaj rada postavlja preteklost v pozabo. V burnem ritmu življenja današnji rod kaj lahko spregleda dogodke, izkušnje in nauke preteklosti, z njimi pa tudi veliko resnico, da je bodočnost mogoče graditi le na izkušnjah in naukih preteklosti.

Med izkušnje in nauke preteklosti, ki jih ni moč pozabiti in ki vedno znova spominjajo in opominjajo, sodijo zlasti dogodki po naših krajih, ki so sledili, ko nam je krvavi nacizem odvzel pravico do materinščine in ko nas je obsodil na iztrebljenje z rodne grude. Takrat je vsaka pomlad namesto cvetja in novega življenja prinašala novo gorje, nove bridkosti in nove krvave rane na našem narodnem telesu. Od leta 1941 do leta 1945 sta vsaka pomlad in vsak april prinesla v naše kraje nove pretresljive dogodke in nova grozodejstva. Do njih je prišlo tudi še pomladi 1945 v zadnjih dneh pred popolnim vojaškim porazom Hitlerjevega »tretjega rajha«, ko so horde SS-ovskih bataljonov zaradi svojega poraza v divjem besu pobijale poštene in nedolžne ljudi. Med zadnje žrtve teh pobojev sodi tudi Peršmanova družina v gorskem naselju Podpeca, 7 km vzhodno od Železne Kaple.

Pred dvajsetimi leti, 25. aprila 1945, so enote SS-policijskega bataljona 85 po borbah s partizanskimi edinicami ponoči vdrle na Peršmanovo domačijo, kjer so od Sadovnikovega rodu živeli gospodar Luki in žena Ana, 80 let stara mati Frančiška, gospodarjeva sestra Katarina in skupno 10 otrok v starosti od 8 mesecev do 14 let. Policija je surovo nagnala družino iz hiše in pričela med potjo streljati enega za drugim. Pod rafali brzostrelk se je v kubinji in veži zrušilo 7 nedolžnih življenj, 5 mrtvih trupel pa so domačini drugi dan našli na dvorišču. Da bi bil zločin popoln, je SS po poboju zažgala gospodarsko poslopje in hišo, v kateri so zgorela trupla sedmih žrtev. Le dva otroka sta se rešila kot žive priče nezaslišanega zločina.

Dvanajst nedolžnih smrtnih žrtev na Peršmanovi domačiji v Podpeci je zločin, ki nas pretrese še danes. Ko bo na dan 20-letnice te pretresljive tragedije Zveza koroških partizanov odkrila na pozidani Peršmanovi domačiji spominsko ploščo, ne bomo le oživili spomin na te, marveč tudi na vse druge nedolžne žrtve nacistične tiranije po Evropi, ki so jih morali njeni narodi dati, ker sta pred 30 leti demokracija in človekoljubje malodušno klonila pred prvimi pohodi fašističnega nasilja po Evropi.

Slovensko prosvetno društvo „Bisernica" v Celovcu

priredi v četrtek, 29. aprila ob 8. uri zvečer v prostorih Dijaškega doma, Tarviser Straße 16

kulturno-prosvetni večer

Iz svojih del bodo brali šolski upravitelj Valentin Polanšek, Milka Hartmanova in ravnatelj v p. Valentin Just.

Sodeluje tudi društveni pevski zbor.

Spomenik žrtvam za Avstrijo v Celovcu

Deželno vodstvo Zveze borcev proti fašizmu in žrtev fašizma (KZ-Verband), Zveza socialističnih borcev za svobodo in Društvo politično zasledovanih (ÖVP) so v Celovcu ustanovili skupni komite z nalogo, da postavi spomenik avstrijske borbe za svobodo na Koroškem. Spomenik bo stal na celovškem mestnem pokopališču in je občina v ta namen že dodelila potrebno zemljišče v glavnem drevoredu pokopališča. Osnutek za spomenik pripravlja znani celovški arhitekt Nitsch.

Komite je povabil svoje člane ter koroške ustanove in občine, da na konto št. 699 Banke za delo in gospodarstvo v Celovcu po svoji zmogljivosti vplačajo prostovoljne prispevke za postavitev spomenika. Na dan pred proslavo 20-letnice osvoboditve in nastanka druge republike Avstrije v ponedeljek bodo ob 9. uri zjutraj omenjene organizacije položile vence na mestu, kjer bo pozneje postavljen spomenik. K udeležbi vabijo svoje člane in koroško prebivalstvo.

Kakor je pobuda za ta spomenik vredna največjega priznanja, tako je nerazumljivo, da omenjene organizacije niso povabile k sodelovanju Zvezo koroških partizanov in Zvezo slovenskih izseljencev, kateri združujeta največji del koroških aktivnih borcev proti fašizmu in žrtev fašističnega nasilja, ki so doprinesli svoj nesporni del za osvoboditev Koroške in s tem tudi Avstrije.

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV

vabi na

odkritje spominske plošče

V SPOMIN ŽRTVAM PERŠMANOVE DRUŽINE

ki bo v nedeljo, dne 25. aprila 1965 s pričetkom ob 14. uri pri Peršmanu v Podpeci nad Železno Kaplo.

Vabljeni so vsi člani Zveze koroških partizanov ter protifašisti slovenske in avstrijske narodnosti.

Naj bo to srečanje manifestacija za mir in prijateljstvo med narodi, obenem pa demonstracija proti novoporajajočemu se nacizmu.

V A B I L O

Ob priložnosti izleta na Koroško priredi pevski zbor iz Dupelj pri Kranju v nedeljo, dne 25. aprila 1965 ob 15. uri popoldne

pevski koncert

v Hodišah, gostilna „pri Ravšu ob jezeru".

Po koncertu bo prosta zabava s plesom; igrala bo priljubljena godba iz Kranja.

Vse ljubitelje lepe pesmi od blizu in daleč vabi

SPD „Zvezda" v Hodišah

Iz Železne Kaple:

Naselje na Kompoševi ravni se naglo razvija

Novo naselje na Kompoševi ravni nad Železno Kaplo se naglo razvija. Šestim stanovanjskim poslopjem s 36 stanovanji se bo v kratkem pridružilo še novo poslopje za glavno šolo in občinsko kopališče.

Kakor je bilo slišati na zadnji seji občinskega sveta, so priprave za gradnjo poslopja glavne šole in kopališča v polnem teku. Na tej seji je bil odobren tudi znesek 460.000 šilingov za kanalizacijo, ki bo speljana od naselja ob Lobniški cesti v dolžini 800 metrov. Na isti seji smo tudi zvedeli, da bo občina za občinsko kopališče investirala okoli 3,5 milijona šilingov. To kopališče ne bo le v korist domačemu prebivalstvu, marveč bo nedvomno dalo tudi novih impulzov za razvoj turizma, zakar se poleg občinskega sveta trudijo skoraj vsi obrtniki o občini.

Z gradnjo glavne šole in kopališča pa ureditev novega naselja na sončni Kompoševi ravni še nikakor ne zaključena. Sedanjim stanovanjskim poslopjem se bodo pridružila še nova.

V NEDELJO IN V PONEDELJEK:

Volitve v zbornico obrtnega gospodarstva

Prihodnjo nedeljo in ponedeljek, vsakokrat od 8. do 18. ure, so volitve v odbore strokovnih skupin koroške zbornice obrtnega gospodarstva. V volilnih imenikih je za te volitve vpisanih 29.444 volilnih upravičencev. Vsak volilni upravičenec ima tolikokrat volilno pravico, kolikor strokovnim skupinam pripada.

Skupno je bilo za 127 strokovnih skupin, ki predstavljajo koroško zbornico obrtnega gospodarstva, vloženih 208 kandidatnih list. Za strokovne skupine sekcije industrija in sekcije banke, kreditni zavodi in zavarovalnice volitve odpadejo, ker je bila za te odbore vložena le po ena kandidatna lista. Volitve pa odpadejo tudi v odbore 20 nadaljnjih strokovnih skupin, in sicer v 15 odborov strokovnih skupin sekcije obrt, v 3 odbore sekcije trgovina in v 2 odbora sekcije turizem. Tudi za te odbore je bila vložena le po ena kandidatna lista, s čemer so predlagani kandidati že avtomatično izvoljeni.

S tem bodo koroški obrtniki in trgovci v nedeljo neposredno volili le 79 strokovnih odborov. Za te odbore sta bili vloženi dve kandidatni listi in sicer »Enotna lista obrtnega gospodarstva — Einheitsliste der gewerblichen Wirtschaft«, ki jo je vložil Wirtschaftsbund ÖVP skupno s FPÖ-krožkom svobodnjaških gospodarstvenikov. Drugo listo pa je vložila socialistična Svodobna gospodarska zveza Avstrije — Freier Wirtschaftsverband Österreichs«. Na tej listi kandidira tudi vrsta slovenskih obrtnikov in trgovcev.

Volitve se bodo odvijale v 162 volilnih lokalih. Po občinah dvojezičnega ozemlja so za te volitve določeni naslednji volilni lokali:

OKRAJ ŠMOHOR: občinski uradi Goriče, Blače in Štefan na Zilji ter šola na Brdu.

OKRAJ BELJAK: za občini Čajna in Bistrica na Zilji gostilna Mihor na Čajni, za občini Straja vas in Podkloštar gostilna Sellitsch v Podkloštru, za občino Bekštanj gostilna Zollner v Štobcah, za občino Marija na Zilji gostilna Dobernig, za občino Ledince gostilna Korajman v Malencah, za občino Rožek gostilna Kattnig, za občino Št. Jakob v Rožu gostilna Frank, za občine Vrba, Kostanje in Loga vas hotel Bacherlwirt v Vrbi, za občino Vernberk pa gostilna Schiller.

OKRAJ CELOVEC: po občinskih uradih bodo volitve na Bistrici v Rožu za občini Bistrica in Svetna vas, v Šmarjeti v Rožu za občini Sele in Šmarjeta, nadalje v Škofičah, v Ribnici za občini Otok in Hodiše, v Vetrinju za občini Vetrinj in Žihpolje, v Zrelcu za občine Radiše, Zrelec in Medgorje, v Grabštanju za občini Grabštanj in Pokrče, v Dominči vasi za občine Št. Tomaž, Trdna vas in Otmanje. Poleg tega bodo volitve še v gostilni Ilin v Kotmari vasi za občini Kotmara vas in Bilčovs ter v hotelu Schoiz v Borovljah za občini Borovlje in Slovenji Plajberk.

OKRAJ VELIKOVEC: volitve bodo povsod po občinskih uradih z izjemo občine Važenberk, kjer bodo v gostilni Rabl v Srednjih Trušnjah, in Velikovca, kjer bodo za občini Velikovec in Št. Peter na Vašinjah na okrajnem sedežu zbornice obrtnega gospodarstva. Skupni volilni lokal imajo še občine Pliberk in Bistrica nad Pliberkom v Pliberku, Djekše in Vovbre v Vovbrah ter Grebinj in Pustrica v Grebinju. Vse ostale občine velikovškega okraja imajo svoje volilne lokale na sedežih občin.

KELAG je poročala o svojem delu

Koroška deželna družba za elektrifikacijo (KELAG) je lani svojim odjemalcem prodala 741,8 milijona kilovatnih ur električne energije. S tem se je potrošnja električnega toka na Koroškem v primerjavi z letom 1963 praktično povečala za 11,7 odstotka. Od tega je KELAG sama producirala 276,5 milijona kWh, 511,8 milijona kWh pa ga je morala dokupiti. Lastna proizvodnja je s tem nazadovala za 12,8 odstotka, količina dokupljenega toka pa je narasla za 30,4 odstotka.

Naraščanje nesorazmerja med lastnim in kupljenim tokom je že lani napotilo KELAG k načrtu obsežnejše gradnje nadaljnjih lastnih elektrarn. V letu 1965 bo od tega načrta realizirala investicije v višini 309 milijonov šilingov. Od tega bo dala 146 milijonov za gradnjo novih elektrarn, 109 milijonov pa bo porabila za izgradnjo električnega omrežja v deželi. Glavni del sredstev za nove elektrarne bo porabljen za elektrarno Gössnitz v dolini Mele in za skupino elektrarn Fragant-Oscheniksee. V nadaljnjem predvideva gradnjo kalorične elektrarne v območju Brückla. Za elektrifikacijo naselij, ki še niso elektrificirana, bo iz svojih sredstev prispevala 2,73 milijona šilingov.

V gospodarskem načrtu za leto 1965 v skupnem obsegu 666,2 milijona šilingov dohodkov in izdatkov odpade 148 milijonov za nakup toka, 120 milijonov šilingov pa na tok v višini 410 milijonov šilingov, 60 milijonov šilingov pa bodo dali drugi dohodki. 196,2 milijona šilingov dohodkov hoče dobiti v obliki kreditov za svoje investicije.

Plajberškega medveda ni več

Medvedu samotarju, ki se je od lani poleti klatil v območju občine Slovenji Plajberk in raztrgal okoli 130 ovc, je v nedeljo zvečer odbila zadnja ura. Na Macnu nad Borovljami, kamor se je pred kratkim „preselil", ker so mu bili v območju Žingarce lovci preveč za petami, je prišel pred puške humperškima lovcema gozdarju Lojzu Schepulu in revirskemu lovcu Juriju Leitgebu, ki sta ga zvabila s privezano bolno ovco. Kosmatin je „nasedel" in v mraku prilomastil po ovco. Takrat pa je počilo iz obeh pušk, medved je kratko zarobantil, se prevrgel in zavlekel še kakšnih 100 metrov daleč, kjer je poginil in od koder so ga drugi dan mrtvega prepeljali na Humperški grad.

Kosmatinc je bil pravi orjak. Dolg je bil 2 metra, tehtal pa je 175 kilogramov. V Celovcu sedaj njegovo truplo preparirajo, nakar ga bodo razstavili na gradu Landskron pri Beljaku, kjer je shranjen tudi preparirani medved, ki so ga humperški lovci leta 1950 ustrelili v Rutah nad Bistrico v Rožu.

Prvo leto velike občine Pliberk

Da je bila združitev nekdanjih občin Blato, Libuče in Pliberk komunalno gledano zelo koristna, je pokazal že prvi letni zaključek nove občine Pliberk. Pri 13,1 milijona šilingov skupnega obsega rednega in izrednega proračuna je iz leta 1964 ostalo še 21.000 šilingov v občinski blagajni.

Iz tako imenovanih občinskih davkov je imela občina 1,4 milijona šilingov dohodkov. Največ dohodkov je pri tem vrgel obrtni davek in sicer nad 418.000 šilingov, medtem ko so dohodki iz zemljiškega davka znašali komaj 253.000 šilingov, čeprav živi polovica prebivalstva od kmetijstva. Ta primerjava kaže, kako važna je obrtna dejavnost za razvoj občine in kako je potrebno, da občina pospešuje razvoj domačih obrtnih podjetij in naselitev novih. S tem se ne bodo le povečali dohodki iz obrtnega davka, marveč tudi dohodki iz davka na zneske mezd teh podjetij, ki so lani znašali blizu 270.000 šilingov.

V gradnje je občina lani investirala okoli 1,25 milijona šilingov, za pospeševanje gospodarstva pa je dala okroglo 160.000 šilingov na razpolago. Za šolstvo je občina izdala 587.000, za prosvetno dejavnost pa 93.000 šilingov.

Bilčovski prosvetaši v Logi vasi

Po dolgem času smo se Logoveščani na velikonočni ponedeljek spet zbrali v društveni dvorani pri Marici. Tokrat nam je prijetno kulturno-prosvetno popoldne pripravilo bilčovsko prosvetno društvo, ki nas je obiskalo z Nušićevo igro »Navaden človek«.

Ker je bila vsebina igre v našem listu že opisana in tudi že povedano, da so jo Bilčovščani na domačem odru in v Št. Janžu dobro podali, bodi tokrat samo dodano, da je tudi nam igra zelo ugajala. Igralci so svoje vloge odigrali kot homogen ansambel in nabito polna dvorana ni štedila z zasluženim priznanjem.

Po igri smo se z Bilčovščani znašli v prijetni družbi, h kateri so poleg bilčovskih prispevali tudi naši društveni pevci. Ko se Bilčovščanom za njihov obisk zahvaljujemo, želimo, da bi naše društvo kmalu spet pripravilo prireditev in z njo poživilo naše narodno-prosvetno življenje.

TO IN ONO v od Šmohora do Labota

STRAJA VAS. — Občinski obračun za leto 1964 je pokazal, da so dohodki presegli izdatke za 70 tisoč šilingov. Občina je tudi sklenila, da bo prevzela v skrb Grilčev most med Draščami in Drevljami. 15. maja pa bo v počastitev 20-letnice osvoboditve in 10-letnice podpisa državne pogodbe slavnostna seja občinskega sveta.

VERNBERK. — Pri velikonočnem streljanju na Štavfi je prišlo do nezgode, ki je zahtevala enega težko poškodovanega. Do težjih nezgod je prišlo tudi v Striholčah pri Trušnjah, v Nagelčah pri Št. Vidu v Podjuni in v Nogradu pri Žitari vasi.

CELOVEC. — Na 14. Avstrijskem lesnem sejmu v Celovcu od 5. do 15. avgusta bosta prvič oficielno zastopani tudi Poljska in Romunija. S Poljsko bo sklenjen sejemski sporazum v vrednosti 400.000 dolarjev. V okviru sejma bo letos 3. posvetovanje novinarjev lesnega gospodarstva iz 14 držav.

VELIKOVEC. — Velikovški okraj, ki je v darovanju krvi izredno aktiven, je v prvem četrtletju tekočega leta zabeležil 171 krvodajalcev. Na prvem mestu je bila občina Železna Kapla s 61 krvodajalci, sledila je Ruda s 40, Suha s 36 in Vovbre s 34 krvodajalci.

PLIBERK. — V Pliberku so se pričela tekmovanja za zvezno mladinsko petje, ki bo letos v Celovcu od 27. do 29. junija. Do konca junija mora biti izvedeno deželno mladinsko petje. Pri krajevnem mladinskem petju v Pliberku so sodelovale glavna šola Pliberk ter ljudske šole Pliberk, Globasnica, Božji grob, Suha, Vogrče, Žvabek in Šmihel nad Pliberkom.

PREGOVORI

- Do deset štej prej, predno v jezi rečeš kaj.
- Če odreče ti desnica, dobra tudi je levica.
- Kdor čita, temu bodočnost svita.
- Da se resnica prav spozna, je treba čuti oba zvona.
- Opominjaj, pa ne obrekuj, pomagaj, pa ne zasramuj.

Kaznovana trdosrčnost

Bil je premožen kmet, ki si je poleg svojih dobro obdelanih zemljišč pridobil veliko denarja še s prevažanjem lesa. On in njegova žena sta rada dajala vbogajme in sreča jima je bila mila.

V srcu žene pa se zbudi prevzetnost, ki ji pravi: „Glej, vsakokrat prinese mož mošnjo dobička domov, ti pa nimaš ničesar pokazati, kar bi sama prigospodarila."

Tedaj sklene biti bolj skopa in spravljati, da bi tudi ona imela možu kaj pokazati. Zato neha dajati vbogajme, prične poditi berače od hiše, darove, namenjene vbogajme, pa metati v skrinjo. Mislila si je, kako zelo je bo mož vesel, ko pride domov.

Mož se vrne, a ne prinese mošnje dobička. Le o nesreči in smoli je govoril, da ni mogel ničesar izkupiti. Da bi ga žena nekoliko potolažila, mu pove, kako varčna je bila in da se bo tako izgubljeno kmalu spet pridobilo. Pelje ga gledat v skrinjo, kaj je prihranila. — Ali kaj je bilo! Skrinja je bila polna kač: gadov, modrasov in drugih strupenih živali!

Bili so prihranjeni, toda revežem odtrgani darovi.

(Slovenska narodna pravljica)

Polžek je odklenil hišo

Polžek je odklenil hišo
in odprl duri na stežaj,
s kotov je pometel pajčevino —
saj vse kaže, da prišel bo maj.

In prezračil svojo je sobano,
kjer presmrčal vse je mrzle dni,
ko je sneg pokrival še poljano —
zdaj na nebu sonček se smeji.

Z njim smeji v pomlad se tudi polžek,
ko preganja zadnjo smet čez prag,
kajti zdaj pomlad je spet v deželi,
s sončnih nitk je ves prepreden zrak.

Manko Golar

Pravljica o treh ribičih

Davno nekoč, ko morje še ni tako hudo kot pozneje izpodjedalo bregov, so živeli na Seči trije mladi ribiči. Revni kakor miške v prazni kašči so se trdo ubadali za vsakdanji kruh. Bogatih ribjih jat, kakor za dni njihovih očetov, že davno ni bilo več. Kdo bi vedel povedati, kod so si izbrala nova selitvena pota. Za redkim plenom so stikali trije mladi ribiči vse dni in primerne noči, pa so se le redkokdaj vračali s polnimi mrežami. Po pripovedovanju starih ljudi so sicer vedeli, da bi imeli pri lovu največ sreče pod razvalinami starega gradu onstran zaliva, a tja si niso upali. V razvalinah in po trnju, ki je pokrivalo breg do obrežja, so domovali zli duhovi. Kdor bi tvegal pot do njih, bi brez sledu izginil. Pa si je nekoč, ko je bila stiska za vsakdanji kruh največja, dejal ribič Damjan tole in takole:

»Kaj je teže, umreti od lakote ali od strahu? Od lakote umiraš počasi, in to je mučno; od strahu umreš v trenutku, in to je laže.«

Ko je vse tako premislil in domislil, je pod noč sedel v čoln in odveslal proti obrežju pod grajskimi razvalinami. Preden je breg dosegel, se je naredila že trda noč, zakaj bilo je v času ščipa, ko mesec ne sveti. Še preden pa je pristal, je zagledal nedaleč od brega čudno modrikasto svetlobo. Prihajala je iz gosto zaraščenega trnja. Po telesu ga je od strahu sicer zaščemelo, a pobegnil ni. Porinil je čoln do kopnega, se zastrmel v svetlobo in v gluhi tišini zaslišal droben glas:

»Reši me! Že tri sto let tičim v trnje zapletena.«

»Kdo in kaj si?« se je opogumil ribič Damjan.

»Nesrečna ovčica,« je odgovorilo svetlikajoče se bitje iz trnja.

»Nu, če nisi nič hujšega kot ovčica, te kaj lahko rešim,« je dejal in se preninil skozi trnje, ne meneč se za rane. In glej! Za dolgo kodrasto volno ujeta je pred njim v trnju res tičala ovčica. Osvobodil jo je in odnesel na plano.

»Česa si želiš za plačilo?« je rekla ovčica.

»Odvisno je od tega, kaj mi moreš dati,« ji je odgovoril ribič.

»Dati ti morem le dvoje: rdeče ali zláto,« je povedala ovčica.

»Bolje bi bilo zláto,« je menil Damjan.

»Pa bodi,« je rekla ovčica in dodala: »Prevrni tistole skalo! Pod njo je zaklad. A zapomni si: vse, kar dobiš, moraš do zadnjega razdeliti med revne!« In še tisti trenutek je svetloba ugasnila in ovčica izginila, zasvetila pa se je skala nad skritim zakladom. Damjan je stopil do nje, jo s krepkima rokama dvignil, in glej: pod njo je zagledal vrečo zlatnikov. Dvignil jo je, odnesel v čoln in se brž vrnil domov, kjer je pri oljenici zlatnike skrbno preštel. Bilo jih je natanko 333; ne eden manj ne eden več.

»Bogat sem!« je vzradoščeno vzkliknil ribič, pa se takoj domislil naročila. »Razdeliti bi jih moral med reveže. Razdeliti? Čemu sem potem prestal ves ta strah? Da bom še dalje reven kot miška v prazni kašči? Neumnost. Zlatnike obdržim!«

Tako je sklenil in tako storil. Dragoceno vrečo je skril pod zglavje in lepo zasanjal o bogastvu. Ko pa je zjutraj pogledal v vrečo — joj in prejoj! Zlatniki so se bili spremenili v okrogle kamenčke. Strašansko togoten jih je zagnal v morje trdno prepričan, da ga je ovca osleparila ali pa je o zlatnikih le sanjal.

»Bolje je umreti naglo od strahu, kot počasi od lakote,« je nekaj dni nato sklenil drugi ribič, ki so ga klicali za Serafina. Pod noč je zato sedel v čoln in zaveslal pod razvaline starega gradu onstran zaliva. In kakor prej Damjanu, se je natanko tako zgodilo njemu. Zagledal je v trnju modrikasto svetlobo, zaslišal prošnjo za rešitev, osvobodil ovčko in jo odnesel na plano.

»Česa si želiš za plačilo?« ga je vprašala ovčka.

»Odvisno je od tega, kaj mi moreš dati,« ji je odgovoril Serafin.

»Dati ti morem le dvoje: rdeče ali zláto,« je povedala ovčka.

»Bolje bo zláto,« je menil ribič.

»Kakor želiš,« je rekla ovčica, mu pokazala skalo nad zakladom in še pristavila: »Kar dobiš, moraš do zadnjega razdeliti med reveže! Vse do zadnjega!« je ponovila.

Ovčica je še tisti trenutek izginila, Serafin pa je dvignil skalo, vzel vrečko z zlatniki in jo prinesel domov. Ko je zlatnike preštel, jih je bilo natanko 333; ne eden več ne eden manj.

»Bogat sem!« je vzradoščeno vzkliknil, pa se takoj domislil naročila, da bi jih moral vse razdeliti med reveže. »Razdeliti?« je pomislil. »Neumnost. Čemu sem potem prestal ves strah? Da bom dalje stradal? Ne, vseh že ne razdelim. Zadosti bo polovica.«

Kakor je sklenil, je tudi storil. Napotil se je po okolici in razdelil zlatnike med reveže. Ker pa jih zaradi lihega števila ni mogel razdeliti natanko na polovico, je enega več obdržal zase. Toda glej! Ko je spet pogledal svojo polovico, se je zgrozil. Zlatniki so se bili spremenili v navadne beliče. Strašansko togoten jih je zagnal v morje in dejal:

»Če nisem bogat, še tega ne maram.«

»Bolje je umreti naglo od strahu, kot počasi od lakote,« je nekaj dni nato sklenil tudi ribič Benjamin. Zato je pod noč sedel v čoln in zaveslal pod razvaline starega gradu onstran zaliva. In kakor prej Damjanu in Serafinu, se je natanko tako zgodilo tudi njemu. Zagledal je v trnju modrikasto svetlobo, zaslišal prošnjo za rešitev, osvobodil ovčico in jo odnesel na plano.

»Česa si želiš za plačilo?« ga je vprašala ovčica.

»Odvisno je od tega, kaj mi moreš dati,« ji je odgovoril ribič.

»Dati morem le dvoje: rdeče ali zláto,« je povedala ovčica.

»Jaz pa bi rad oboje,« je dejal Benjamin.

»Tudi to bi se utegnilo zgoditi,« je rekla ovčka; »samo ne naenkrat. Prvo bo odvisno od drugega.«

»Če bo prvo odvisno od drugega, mi daj drugo!« se je odločil Benjamin.

»Kakor želiš,« je rekla ovčica, mu pokazala skalo nad zakladom in še pristavila: »Kar dobiš, moraš do zadnjega razdeliti med reveže. Vse do zadnjega!« je ponovila.

Ovčica je še tisti trenutek izginila, Benjamin pa je dvignil skalo, vzel vrečo z zlatniki in jo odnesel domov. Ko je zlatnike preštel, jih je bilo natanko 333; ne eden več ne eden manj.

»Bogat sem!« je vzradoščen vzkliknil, pa se takoj domislil naročila, da jih mora vse razdeliti med reveže. »Razdeliti?« je pomislil. »Čemu sem potem prestal ves ta strah? Da bom dalje stradal?« Obšla ga je huda skušnjava, da bi zlatnike obdržal, če pa že ne vseh, vsaj polovico. Vso noč je bedel in premišljeval, kaj naj stori, a ko se je naredil dan, je bil sklep storjen. »Naročilo je naročilo,« si je dejal, šel in razdal vse zlatnike do zadnjega med reveže.

»Kakor je prišlo, tako je odšlo,« si je mislil, ko je večer nato sedel pred svojo kolibo in se oziral po nasprotni obali, kjer je ždel na skali razdejani grad. Toda glej! Nenadoma je skozi temo zasvetilo z gradu nešteto luči. Benjamin je strmel vanje in ni in ni mogel doumeti, kaj neki se je tam zgodilo. Okna stare razvaline so bila že od njega dni vedno temna. Niti najstarejši ribiči niso vedeli povedati, da bi bili kdaj tam opazili luč. Ni mogel strpeti. Skočil je v čoln in odveslal čez zaliv. V diru se je pognal proti gradu, ki ni bil nič več razvalina, marveč lepa bela palača, na vratih nad stopnicami pa je stala krasna zlatolasa mladenka. Onemel od začudenja je Benjamin obstal pred njo.

»Vstopi!« mu je zaklicala mladenka. »Vedela sem, da prideš in sem te pričakovala.«

Še vedno omamljen od začudenja je Benjamin sledil zlatolaski v grajsko dvorano, kjer je že stala pripravljena bogata večerja.

»Sedi in se posluži!« mu je velelo dekle.

»Ne!« se je uprl ribič. »Ne jedel ne pil ne bom, dokler mi ne poveš, kdo si in kaj vse to pomeni.«

»Mar nisi še sam uganil?« je rekla mladenka in se mu ljubeznivo nasmehnila. »Pred davnimi časi, da ne vem več let, sem živela tu prav taka kot ta trenutek in v prav takem gradu kot ga vidiš. Pa me je prišel snubit zli morski duh Rakan, grd, bodičast, mrzel in surov, da nihče tako. Zavrnila sem ga, on pa me je iz maščevanja začaral v ovčico. Grad je razpadel, jaz pa sem čakala na mladeniča, ki mu bo izpolnitev naročila več kot zlato, zakaj šele on bi me mogel odčarati. Ta mladenič si ti. Tisto drugo, tisto rdeče, česar si si tudi želel, pa je bilo odvisno od prvega — sem jaz, je moja ljubezen do tebe, rešitelj moj.«

RAYMOND CARTIER:

Padec Berlina

4

Pa še nekaj. Sovjetska zveza je vse svoje napore skoncentrirala v eno samo vojno, v vojno proti Nemčiji. Tri leta po Pearl Harbouru je bila Sovjetska zveza nevtralna do sovražnika svojega zaveznika, do Japonske, ne da bi si s tem zmanjšala ameriške dobave ali jih celo postavila na kocko. „Realpolitik" (praktična politika) je pojem, ki so ga skovali Nemci, toda uspešno so ga uporabljali Rusi. Hitler je s svojskimi brki in retoričnimi delirji pravi romantični zanesenjak v primerjavi s hladnimi realisti, ki so iz Kremlja vodili domovinsko vojno.

Dvajsetim armadam Rokosovskega, Žukova in Konjeva so postavili Nemci nasproti tretjo oklopno armado pod poveljstvom von Manteuffla, ki se je vrnil na vzhodno fronto naravnost iz neuspele ardenske ofenzive, in IX. armado, ki ji poveljuje general Busse, nekdanji načelnik štaba v poveljstvu maršala von Mansteina. Tretja oklopna armada se še nima časa bati, kajti na dolnjem toku je Odra zaradi pomladanskega deževja narasla in jo je le s težvo mogoče prekoračiti. Položaj v gornjem toku pa ni tak. Reka je že upadla in boji med četami generala Busseja, ki brani dohode v Berlin, in Rusi so se že začeli. Vzhodno od reke Nemci sicer trdovratno branijo trdnjavo Küstrin in jo obdrže, toda Rusi jo obkolijo. Hitler ukaže trdnjavo za vsako ceno osvoboditi, toda vsi poskusi propadejo in edini rezultat je ta, da se je IX. armada izčrpala, še preden se je začela odločilna bitka. Končno pa poveljnik trdnjave SS Gruppenführer Rheinefarth ie uvidi, da nima smisla umirati za prazen nič. Z 800 preživelimi esesovci se prebije skozi sovjetske čete, ki oblegajo Küstrin, in se po mnogih peripetijah pridruži nemški vojski. Hitler znova pobesni, obtoži Rheinefartha veleizdaje in ga da ustreliti.

Do 15. marca je improviziranih sedem od osmih Bussejevih divizij; oblikujejo se med boji. Šele v drugi polovici marca dobi pod poveljstvo nekaj solidnejših divizij: 9. padalsko divizijo, 5. planinsko divizijo, 20. divizijo grenadirjev, 169. pehotno divizijo, ki so jo umaknili z Laponskega... Toda Hitler bo že napravil tako, da bo nevtraliziral tudi to novo silo, ki jo je dobil Busse.

Heinrici je imel srečo, da doslej ni imel nikoli osebnega stika s firerjem. Zdaj pa mu je kot poveljnik važnega frontnega odseka skušal prikazati, kako je njegova armadna skupina nepopolna in kako bi potreboval v zaledju močno rezervo. Toda Hitler ga jezno prekine in mu v obliki histeričnega monologa dolgo dogmatično predava o rdeči armadi. Sovjetska armada, pravi, je na koncu svojih moči. Bori se, nadaljuje firer, samo še z vojnim plenom, na fronto pa goni jetnike iz koncentracijskih taborišč, ker pač drugega nima. Zmaga sploh ne bi bila noben problem — Hitler že rohni — če nemški vojski ne bi poveljevali nesposobni generali, ki jim je pesimizem v krvi. „Pitate me s številkami... Vaše številke me kaj malo brigajo... Zanima me samo to, ali boste znali svojim vojakom vcepiti fanatično vero v zmago... Samo to me zanima, in nič drugega. Toda dvomim, da bi bili sposobni kaj takega..."

Prizor, ki je sledil, je bil za novega poveljnika armadne skupine Visla nadvse osupljiv. Raportu so prisostvovali Göring, Himmler in admiral Dönitz. „Mein Führer — pravi prvi — za vašo bitko na Odri vam dajem 100.000 mož Luftwaffe..." „Moj firer — ponovi Himmler — za vašo bitko na Odri vam pošiljam 25.000 mož iz moje SS..." Obred se ponovi v tretje: „Mein Führer, reče admiral, za vašo bitko na Odri vam odstopam 12.000 svojih mornarjev..."

Hitler sešteje: 100.000 plus 25.000 plus 12.000 je 137.000 vojakov, to pa je... „Tu imate svojih dvanajst rezervnih divizij, Heinrici..." General, ki poveljuje armadni skupini „Visla", je osupel. Pove, da samo ljudje še niso zadosti, da bi nastale divizije. Pravi, da je potrebno tudi orožje. Opozori, da ne mornarji ne letalci nimajo izkušenj o tem, kako je z boji, ki jih bojuje pehota. Tedaj skoči na noge Göring. „To je zasramovanje mojih letalcev, ki so junaki nad junaki..." In pove, da so možje iz Luftwaffe pripravljeni v vsakem trenutku spustiti se v kakršenkoli boj... Heinrici spozna, da je ves vrh piramide, ki vodi nacistično carstvo, zrel samo še za norišnico...

Toda ni še vsega konec! Čaka ga še en udarec. Heinrici je imel kot zadnje upanje v rezervi štiri oklopne SS divizije. Hitler mu jih vzame in jih dodeli njegovemu južnemu sosedu, poveljniku armadne skupine Mitte, generalu Schörnerju. Heinrici zaman protestira. Skupaj z Rendulićem, ki na Balkanu obeša na stotine svojih premalo gorečih vojakov, je sadist Schörner, bivši učitelj, trenutno edini general, ki uživa Hitlerjevo zaupanje. Hkrati s štirimi oklopnimi divizijami pošlje Hitler krvoločnemu Schörnerju tudi maršalsko palico, zadnjo, ki jo je podelil v svoji karieri. „Rusi — razlaga Hitler Heinriciju — ne bodo Berlina napadli naravnost. Prodirali bodo na jug, proti Dresdenu, da bi se združili z Američani. Ne vi, ampak Schörner bo moral nositi glavno breme njihovega udara, zato je pravično, da mu dam najboljše sile..."

Barve v našem stanovanju

Barva je zelo važen element pri oblikovanju prostora. Z njo moremo napraviti hladne sobe tople, temne sobe pa lahko postanejo svetle in z barvo nam je mogoče odpraviti enoličnost v stanovanju.

Pri urejanju stanovanja smo doslej vse premalo upoštevali vlogo barve. Stanovanje smo že skozi leta barvali enako. Strop je bil bel, stene pa obarvane z enako barvo, zgoraj in spodaj zaključene s temnejšo črto, vmes pa izpolnjene z različnimi vzorci.

Moderna arhitektura pa daje barvi primerno vlogo, le-ta je pomemben činitelj pri oblikovanju prostora.

Izbira barv ne bo zelo težavna. Poznati moramo samo svojstva posameznih barv in brez velikih težav bomo sami lahko določili, kakšne barve naj bo naše stanovanje. Za odkritje bogastva barv nam lahko pomaga priroda sama. Mavrica, ki jo vsi poznate, je sestavljena iz barvnega spektra. V njem najdemo modro, rumeno in rdečo kot primarne barve in vse ostale vmesne tone — sekundarne barve, ki nastanejo ob prelivanju dveh primarnih barv. Na primer: rdeča in rumena — kot primarni, nam dasta pri mešanju oranžno — kot sekundarno barvo.

Rdeča in oranžna sta »topli« barvi. Spominjata nas na ogenj in barvo tropskega cvetja. Oranžni barvi sledi na spektru rumena — barva sonca, pomladnega cvetja in zlatorumene jeseni. Sledi zelena barva. Ta je v centru barvnega spektra in je to barva travnikov in gozdov. Med zelo nežne barve sodi modra barva, kot »hladna« — prijetna in mirna. Sledi še vijoličasta barva, ki pa jo v naravi zelo redko srečamo. Te barve nam morejo dati z medsebojnim mešanjem nešteto drugih tonov in odtenkov.

Sedaj pa si oglejmo lastnosti posameznih barv, ki jih moremo uporabiti pri oblikovanju prostora. Tople barve nam dajo optičen vtis manjšega prostora, hladne pa nasprotno prostor povečajo. Če imamo na primer majhen prostor in želimo, da bi na pogled bil večji, obarvamo vse stene s hladno barvo in stene se nam bodo na videz odmaknile. Nasprotno pa, če želimo sobo zmanjšati, jo obarvamo s toplo barvo, ki nam bo stene približala in nam ustvarila občutek manjšega prostora.

Ozke in dolge sobe često niso prikupne. Če jih drugače ne moremo zmanjšati, nam lahko tudi tukaj pomagajo barve. Obe dolgi steni opleskamo z hladnimi barvami — le-te nam steni odmaknejo, krajši steni pa pobarvamo z mirnimi toplimi toni in steni se bosta približali. Tako si lahko torej pomagamo, če želimo, da bo pravokotna soba na oko kvadratna in prav tako tudi obratno.

Vtis daljše stene moremo doseči tudi z vodoravnimi črtami ali barvnimi pasovi, medtem ko z vertikalami stene skrajšamo.

Sobe, ki so obrnjene proti severu, so hladne, ker imajo malo sonca. Take sobe obarvamo s toplimi barvami, ki nam bodo napravile mnogo bolj prijeten občutek. Sobe, ki so obrnjene proti jugu, pa obarvamo s hladnimi toni.

Če je soba preveč svetla, opleskamo eno ali več sten s temnejšimi barvami. Če ste ljubitelj temnih tonov, jih v vašem stanovanju lahko uporabite. Pri tem pa morate paziti, da je na razpolago dovolj svetlobe, sicer bi tako stanovanje bilo preveč temačno. Tudi strop ni treba, da je zmeraj bel. Če preveč odbija svetlobo, ki prihaja skozi okno, ga pobarvamo z barvo, ki ima temnejši ton od ostalih sten.

Kadar nam je kakšna stena sama po sebi preveč pusta in dolgočasna, jo obarvamo z živo barvo.

Tudi pri izbiri pohištva, zaves in raznih sobnih okraskov moramo paziti na barvo. Če hočemo dati pohištvu poseben poudarek, naj bo take barve, ki bo nasprotna barvi sten. Tako pohištvo se bo zdelo tudi večje. Kadar pa želimo doseči popolno harmonijo v sobi, moramo posebej paziti na skladnost barv, ki jih bomo uporabili v našem stanovanju.

Kurje oko

je nevšečnost, ki je v največ primerih posledica — bodimo odkriti — naše nečimrnosti in nepazljivosti.

Ako nosimo neprimerno tesno in težko obutev, koža na določenem mestu najprej rahlo poroženi, z večjim drgnjenjem raste podplat v globino, pobira iz kože vlago, načne kožno plast usnjatico in kurje oko je tu. Najbolj bolijo tista očesa, katera je naredil noht sosednjega prsta.

Pomoč: ugotoviti moramo vzrok, pregledati notranjost obutve in začeti z zdravljenjem. Noge bomo vsak dan kopali v slani vodi, izrezal pa bo kurje oko najbolje pediker. Nikdar ne bomo sami praskali po koži z noži, škarjami ali britvico, ker lahko tako početje privede do hude krvavitve in zastrupitve. Če pedikerja nimamo pri roki, bomo sami poskusili s salicilovim obližem ali kolodijem (oboje dobimo v lekarni).

Danes ni tako preprosto vzgajati kot nekoč, ko so ljudje menili, da je otroka prav lahko vzgajati: tako na primer kot napolniti s čim prazno posodo. Moderna znanost je dokazala, da prinese otrok že s seboj na svet mnogo tega, kar pokaže pozneje kot odrasel človek v svojem značaju. Težave današnje vzgoje so v tem, da odrasli znajo pravilno poiskati in gojiti dobre duševne klice malih otrok in zatirati

Prijateljsko vzdušje

pri vzgoji otrok

vse tisto, kar bi se lahko razvilo v negativne sposobnosti.

Vzgoja s tega stališča pač ni prelahko opravilo, razen tega pa je treba vedno še paziti, da ste otroku pravični. Tako imate sicer drugačne naloge kot vzgojitelji nekoč, zato pa nič manj važnih. Otroka morate podpirati, da se lahko pravilno razvija njegova osebnost.

Najboljši pomočnik pri današnji vzgoji je zaupljivo, prijateljsko vzdušje med vzgojitelji in otroki. Otrokom je treba zaupati in njihove napake presojati z njihovega stališča; tako se pokažejo pogosto, da niso napake, ampak posledice nevednosti. Otrok mora vedno imeti občutek, da se ima v potrebah kam zateči. Tako se bo tudi trudil, da se bo izkazal vreden zaupanja staršev in da jih bo razveseljeval. Če se mu bo kdaj le ponesrečilo, da ga bo kdaj polomil, si bo zelo prizadeval, da se bo s starši zopet pobotal.

Če je med materjo in otrokom tako pravilno in tesno duševno sožitje, mati vedno takoj opazi, kadar ji otrok kaj prikriva. Znala bo poiskati pravo besedo, pa ji bo otrok vse razložil. V takem pravilnem vzdušju ve vzgojitelj prav dobro, koliko sme zahtevati od otroka in kje so meje. Tako bo lahko dosegel, da ga bo otrok vedno ubogal.

Poskusite!

Svinina s hrenom

Svinjsko meso (prsi, pleče ali glava) skuhamo s kožo v slani vodi, ki smo ji dodali čebulo, lovorov list, peteršilj in cel poper. Kuhano svinino serviramo s hrenom.

Jabolčni hren

Na strgalniku nastrgamo jabolko in hren, oboje damo v skodelico in primešamo malo sladkorja in kočček limonine lupine. Na to nalijemo kisa, da je hren pokrit. Če ne maramo prehudega hrena, ga pustimo nekaj časa na toplem štedilniku.

Culice

3 rumenjaki, 2 žlici sladkorja, 2 žlici smetane, 40 dkg moke, 15 dkg margarine, 2 žlici vina, ¼ kg maščobe za cvrenje.

V moki razdrobimo maslo in sladkor ter napravimo v sredi jamico, v katero damo rumenjake, smetano in vino. Vse hitro pognetemo v mehkejše testo, ki ga pustimo ¼ ure počivati. Testo razvaljamo za nožev rob debelo in zrežemo s koleščkom kvadrate (stranica 10 cm). V sredo vsakega kvadrata damo kupček marelične ali ribezove marmelade. Robove namažemo z beljakom in stisnemo po dva nasprotna vogala in položimo (previdno, da se ne opečemo) pecivo v vročo maščobo. Ocvrte potresemo s sladkornim prahom. Prav tako testo lahko uporabimo za flancate.

Čiščenje nakita

Zlat nakit čistimo z mešanico magnezije, salmiaka in špirita. Mešanico nanesite na nakit in pustite nekaj časa učinkovati in nato zbrišite s krpico mehkega usnja.

Filigranski izdelki iz srebrne žice kaj hitro počrne. Za nekaj časa tak izdelek potopite v razredčeni salmiak in ga izperite v čisti vodi in posušite na papirju ob peči. Star, popolnoma črn srebrn nakit bo kot nov, ko ga boste ščetkali z milnico.

Korale se dobro očistijo v mlačni slani vodi. Ko se ob pranju osuše, jih osvetlite z mehko volneno krpo. Če so korale zelo zamazane, jih pustite nekaj ur ležati v slani vodi in jih nato zdrgnite z volneno krpo.

Negovanje perlon perila

Perlon perilo perite zelo pogosto. Če je le mogoče dnevno in nikdar skupaj z drugim, bolj umazanim perilom. Voda naj bo topla do 60° C, toliko da v njej lahko držimo roko. Po pranju dobro splaknite s toplo vodo, nato s hladno. Splakujte toliko časa, da bo voda bistra. Potem ne ovijajte perila! Perlon perilo obesite, vendar ne na soncu ali v bližini peči.

Likati ga ne smemo in tudi ni potrebno. Če pa imamo perilo, ki ni samo iz perlona, ampak so dodana še druga tekstilna vlakna, ga likamo le z rahlo segretim likalnikom.

Ali naj si novo kupljeno perilo operemo? Pravzaprav ni nujno potrebno, vendar če pomislimo, da je kupljena kombineža šla skozi precej rok, preden je bila zgotovljena, jo bomo verjetno raje oprale. Perlon perilo tudi lahko peremo v pralnem stroju, le paziti moramo, da vode ne segrejemo preko 60° C. Perila pri pranju ne mencamo. Mesta, ki so bolj umazana, namažemo s peno in z gobo (ne krtačo!) narahlo zdrgnemo.

Pri pisanem perlon perilu moramo biti previdnejši. Voda za pranje naj bo bolj hladna. Belo perlon perilo kaj rado porumeni. Da ne bomo žalovale za belino perila, bomo sem in tja uporabile belilno pralno sredstvo.

Kako sušimo perlon perilo? Mokre bluze, obleke ali moške srajce obesimo na obešalnik in jih tako sušimo. Obešalnik naj ne bo lakiran.

Pravilno ravnanje z električnim štedilnikom

Kako ga čistimo! Nikoli ne uporabljajmo vode, ampak krpo, ki smo jo namočili v mlačni raztopini sode in nato oželi. Če nam kaj prekipi po štedilniku, ga takoj osnažimo in ne čakajmo, da se nesnaga prisuši. Kuhalno ploščo kdaj pa kdaj očistimo z drobnim smirkovim papirjem in jo kar se da tenko namažimo z oljem za šivalni stroj. Plošče nikoli ne čedimo s peskom, trdo ali nemara celo kovinsko ščetko.

Ploščene dele pogosto premažimo s tenko varovalno plastjo vazelina ali parafina.

Precej toka prihranimo, če skrbimo, da so dna posod ravna. Izbočena dna loncev, tudi aluminijastih, za kuhanje z elektriko niso primerna. Najboljša je seveda specialna posoda, izdelana nalašč za električno kuhanje; taka posoda leži popolnoma plosko na plošči. Tudi če kuhamo z majhnim loncem na zelo veliki plošči, zapravljamo tok.

Prav tako moramo premišljeno ravnati pri preklapanju. Na številki III zavremo, če kuhamo naprej, pa takoj nato preklopimo na II ali I. Če kuhamo le kratek čas, takoj ko v loncu zavre, obrnemo na nič. Toplota, preostala v plošči, se lahko porabi za gretje vode za pomivanje.

Heinrici se razočaran vrne v svoj štab v Prenzlau. Okrog Berlina grade protitankovske ovire. Starejši ljudje iz Volkssturma — med njimi je mnogo invalidov z eno nogo — imajo na rokavu civilne obleke bel trak z nemškim orlom, in to jih dela vojake, pa mlečnozobi mladci iz Hitlerjugenda, mnogi še v kratkih hlačah, eni in drugi v javnih parkih, ki seveda niso več parki, odsotno poslušajo, za kaj vse se uporabljajo Panzerfausti in kako se sploh uporabljajo. Tramvaji še vedno vozijo po ulicah, povečini zasutih z ruševinami, vzdolž katerih so izkopane protitankovske pregrade. Odprti so tudi nekateri kinematografi, nameščeni med ruševinami. V enem prikazujejo zadnji umotvor UFA, film o junaškem odporu, ki ga je prusko mestece nudilo poživinjenim vojakom do absurda karikiranega Napoleona. Transparenti oznanjajo nekaj nacističnih resnic: „Kdor zaupa v Hitlerja, zaupa v zmago" ali „Boljševizem je na robu svojega dokončnega propada."

Toda vzdušje je nenavadno, kot da bi živeli v irealnem svetu. Ljudje so bledi od utrujenosti. Vsi hodijo okrog z nahrbtnikom, culo ali kovčkom iz kartona; vsak hoče imeti pri sebi svoje dragocenosti, kajti nihče se ne more zanašati na to, da bo našel svoj dom še cel, ko se bo vrnil domov. Gospodinje stoje v dolgih vrstah, da bi kupile, kar jim gre na živilske nakaznice. Toda mnogo trgovin je bilo med bombardiranji uničenih; najprej je zmanjkalo sladkorja in maščob, zdaj pa ni najti prav ničesar. Zadnje cigarete, ki so jih dali v prodajo, smrdijo po ožganem lesu, toda to nikogar ne moti, saj se je na vse mesto ulegel vonj po pogorišču. Cigarete imajo za te čase nenavadno eksotično ime: Stambul. Tisti, ki imajo v teh časih še malo smisla za ironijo, to takoj prevedejo: Stalin Armee marschiert Berlin Unter den Linden . . . (Stalinove armade marširajo na Berlin po Unter den Linden, po vsem svetu znani aleji „pod lipami"). Kroži tudi tale dovtip: Rusi potrebujejo za zasedbo Berlina natanko uro in dve minuti: v dveh minutah lahko zasedejo mesto, eno uro pa jih zvija smeh, ko gledajo, kakšne utrdbe naj bi jih zaustavile. Žene prihajajo prav do prvih barikad, kjer delajo njihovi možje, in jim prigovarjajo: „Vrni se domov, saj tako in tako ne bo nič pomagalo . . ."

Medtem je Heinrici zapuščal veliki Berlin in se spustil na cesto, ki vodi v Schnewald. Brandenburška pokrajina je polna vrvenja, ki so ga prinesli vojaki in begunci. Tudi vojaki so bledi. Čete, ki oznanjajo konec vojne, v raztrganih uniformah, z izrabljenim orožjem in še bolj izrabljeno moralo.

Prišla je pomlad. Slive so v cvetju, trpljenje beguncev ni več tako boleče kot sredi zime, toda general Heinrici nima prav nobenega poželenja več, da bi ponovil, kar je bil storil pred enim mesecem, ko je pregledoval svoj novi sektor. Ustavil se je bil pred lepakom, na katerem je Gauleiter pozival begunce, naj ne bežijo več naprej, kajti umik je bila samo genialna taktična poteza firerja, da bi lahko nemška vojska znova začela zmagoviti pohod in vrgla sovražnika čez mejo domovine. Ko so ljudje videli osivelega in na videz dobrodušnega generala, kako bere proglas, so se mu približali, ga ogovorili in hoteli od njega zvedeti, če je res, kar pravi Gauleiter ali pa je morda pametneje, da še naprej bežijo pred sovražnikom, ki je začasno ustavljen na Odri. Heinrici ni imel poguma, da bi odgovoril. Sedel je v avto in zbežal kot človek, ki je sokriv za vse to.

Poročila, ki prihajajo v Prenzlau, govore o tem, da grade Rusi 23 pontonskih mostov čez Odro. Ruski topovi so razmeščeni vzdolž reke, drug zraven drugega. Bili bi krasen cilj: toda nemška letala ne morejo vzleteti brez bencina, nemška artilerija pa varčuje s strelivom za zadnji boj.

Anglo-ameriška letala so kot vsako drugo noč tudi v noči med 15. in 16. aprilom priletela nad Berlin, da bi razorala ruševine in porušila, kar je še ostalo od nekdanje prestolnice: grmenje teh letal je postalo Berlinčanom nekako domačno in navadili so se nanj. Dih pa jim zastaja, ko poslušajo zamolklo grmenje topov, ki prihaja od vzhoda. Dvajset tisoč topovskih žrel se je odprlo. Začela se je zadnja brezupna bitka, boj, ki ga lahko narekuje samo zločinska blaznost.

V konferenčni dvorani, kjer čaka kakih petnajst oseb, so okna zabarikadirana z mizami in stoli; prostor osvetljuje soj sveč. Zunaj je sončno pomladno jutro, ki ga polnijo s svojim žvrgolenjem tisoči ptičev. V dvorani pa je pogrebna žalobnost. Štab ministrstva za propagando se je zbral v polnem številu, kot je to delal vsa vojna leta. Manjka samo katafalk sredi dvorane.

Smo 21. aprila. Hitler se je še enkrat zmotil. Rusi niso sprožili ofenzive, da bi zavzeli Saksonsko in segli v roko Američanom. Zagnali so se v napad, da bi zavzeli Berlin. Rokosovski, ki je obrnjen proti Stetinu, še miruje. Zganil pa se je Žukov na svojem mostiču pri Küstrinu, zganil se je tudi Konjev in predrl obrambno linijo na Nisi. Nemška IX. armada se je v centru nekaj časa upirala, toda njeni krili sta takoj omahnili in se začeli umikati. Sovjetska vojska pušča za seboj osamljene otočke nemškega odpora in nezadržno dere proti Berlinu. Rusi se že bijejo v berlinskih predmestjih: na severu, na vzhodu in na jugu . . .

Vrnimo se v ministrstvo za propagando. Prihaja Göbbels. Njegovi sodelavci si nekaj šepetajo: prihaja smrt.

(Nadaljevanje sledi)

Napačna diagnoza

O. H. LESLIE

»Ravno njegovo blagost najbolj sovražim,« je dejala Beverly.

Ne da bi jo pogledal, je doktor Giori odgovoril: »Prerokovano je, da bodo blagi zavladali svetu.«

»Zavladali bodo šest čevljev pod zemljo,« je odgovorila Beverly. »Verjemi mi, Paul, to je edina pot.«

Doktor Giori, visok in suhljat mož, se je osvobodil njenega objema. Vstal je s kavča in stopil proti kaminu na drugem koncu sobe. Po glavi so mu rojile zmedene misli. Čez čas je pogledal lepo Beverly Whitman, ki se je vmešala v njegovo mirno in zadovoljno življenje samca; v njegovem srcu je povzročila požar, ki ga ni bilo moč obvladati.

»To je nemogoče,« je naposled spregovoril. »Znebiti se ga morava kako drugače.«

»Toda kako, Paul? Pripravljena sem sprejeti vsakršen predlog. Arnold je sicer strahopetec, toda če gre zame, bo raje umrl kot da bi me izgubil... No, bo pač umrl.«

»Morda bi se pogovorila z njim?«

»Zaman.«

»Potem ga zapusti. Dober zdravnik sem, Beverly. Ne bova stradala.«

»Verjamem ti, Paul, toda vseeno imaš premalo denarja. Jaz ga potrebujem mnogo več. Ljubim denar in vse užitke, ki jih nudi človeku. Ko sem podedovala Arnoldovo bogastvo...«

»Ostudno govoriš,« ji je segel v besedo doktor Giori. »Dobro veš, da bi zate naredil prav vse. Tega pa vendar ne moreš zahtevati od mene.«

Po teh besedah se je Beverly dvignila, pobrala svoje čevlje izpod kavča in stopila pred ogledalo. Zdravnik je opazoval njeno početje kot ohromljen. Ko si je oblačila plašč iz belega krzna, je skočil k njej in jo tesno objel.

»Ne, Beverly. Ne smeš oditi. Brez tebe ne morem živeti. Toda razumeti me moraš. Zdravnik sem in že sama misel, da bi moral nekomu nasilno odvzeti življenje...«

»Ali se ti ni še nikdar pripetilo, da bi kak tvoj pacient umrl?«

»To ni isto.«

»Povsem isto je. Celo noč sem te prepričevala, ti pa me nočeš razumeti. Arnolda ti ne bo treba ubiti. Ali si res mislil, da bom zahtevala od tebe, da vzameš revolver in ga ustreliš? In da oba končava na električnem stolu?«

Doktor Giori jo je gledal z odprtimi usti, vznemirjen, vendar s trohico upanja v srcu.

»Če se boš ravnal po mojih besedah, si bo Arnold sam vzel življenje.«

——

Doktor Giori je imel sila slab teden, na vso srečo pa ni imel mnogo dela. Pacientov je bilo vedno manj, ker jih je začel zanemarjati, odkar je poznal Beverly Whitman.

V četrtek zjutraj ga je bolničarka seznanila z obiski za tisti dan.

»Gospa Meckon pride ob desetih... gospod Fine je odložil obisk na naslednji torek. Gospod Arnold pa želi govoriti z vami čimprej. Rekla sem mu, naj pride med dvanajsto in eno uro.«

Tistih nekaj ur je prebil v nestrpnem pričakovanju. Slednjič je bolničarka najavila:

»Gospod Whitman, doktor.«

Arnold Whitman je vstopil. Imel je kakih petdeset let. Bil je močan, toda ne samozavesten. Boječe se je oziral naokrog in si ves čas odpenjal in zapenjal gumbe pri suknjiču.

»Že dolgo vas ni bilo pri meni,« ga je ljubeznivo pozdravil zdravnik. »Kako zdravje?«

»Prav zaradi tega sem prišel k vam. Zadnje čase čutim hude bolečine v želodcu.« Doktor Giori je ostal hladnokrven. Vedel je, da povzročajo Arnoldove bolečine povsem neškodljive tablete, ki mu jih je zadnje dni Beverly mešala v hrano. Preiskal ga je, mu izmeril krvni pritisk ter mu postavil nekaj običajnih vprašanj.

»Morda ni nič hudega,« je dejal, »toda tvegati ne smeva. Predpisal vam bom barij...«

»Za rentgenski pregled?« ga je vprašal Whitman s široko razprtimi očmi.

»Da, začeli bomo jutri ob desetih. Ali vam čas ustreza?«

»Če ste prepričani, da je potrebno...«

»Seveda je potrebno.«

Popoldan ga je poklicala Beverly.

»Ves zelen je od strahu,« je dejala posmehljivo. »Vedno je bil hipohonder, toda tokrat je tako preplašen, da komaj govori. Kdaj mu boš povedal?«

»Ne vem... morda jutri, ko bodo slike narejene.«

»Kdaj bom lahko zvedel za rezultat?« je vprašal Whitman, ko je bilo rentgenskega pregleda konec.

»Slike moram temeljito preštudirati. Morda bi šlo danes ob štirih...«

Whitman je prišel natanko ob domenjeni uri. Vsega preplašenega je Giori odvedel v ordinacijo. Nekaj časa je molčal, da bi tisto, kar je imelo slediti, naredilo na možakarja globlji vtis. Ogledoval si je slike; niso najbolj uspele. Namerno jih je naredil take, vendar se je dalo iz njih točno ugotoviti, da je pacient povsem zdrav.

»Gospod Whitman,« je dejal zdravnik. »Obstajata dve vrsti zdravnikov. Takšni, ki pacientom zamolčijo resnico, in drugi, ki imajo za svojo dolžnost, da jim jo povedo v obraz. Jaz sodim k drugi skupini.«

Whitman je postal bled kakor kreda.

»Zelo mi je žal,« je nadaljeval zdravnik, »toda vaša bolezen je hudo resna.«

Whitman je začel premikati ustnice, toda iz njegovih ust so prišli čudni, neartikulirani glasovi.

»Posvetoval sem se s svojimi poklicnimi tovariši. Vsi soglašajo z mojo diagnozo.«

»Ali... je res tako hudo,« je jecljal Whitman. »Kaj naj naredim, doktor?«

»Prepozno je, da bi lahko še kar koli naredili. Potrudili se bomo, da vam bomo naredili življenje znosno... dokler...«

»Torej bom umrl?« je zavpil Beverlyjin mož.

Zdravnik je sočutno prikimal. »Čez mesec dni... morda prej, morda pozneje.«

»Ne, to ni res,« je kričal Whitman. »Danes se počutim že mnogo bolje.«

Doktor Giori mu ni odgovoril.

Whitman je nekaj časa strmel vanj, nato se je zrušil v naslanjač in se bridko zjokal.

——

Tisto noč se je Giori spraševal, če ne bi bil umor preprostejši od tistega, kar je storil. Medtem ko se je zaman trudil, da bi zaspal, je sklenil, da bo telefoniral Beverly.

»Halo!«

Odgovoril mu je njen glas.

»Kako gre soprogu?«

»Trenutno dobro, hvala. Dala sem mu uspavalni prašek, ki si mu ga predpisal.«

»Ali je verjel?«

»Tako je bilo, kot sem pričakovala.«

»Pa... si prepričana, da se bo končalo tako, kot misliš?«

»Ni razloga, da se ne bi. Vzel bo večjo količino uspavalnih praškov ali pa bo uporabil revolver, ki ga ima v spalnici.«

Ob štirih zjutraj ga je prebudil telefon. Neznan moški glas ga je vprašal, ali je Arnold Whitman njegov pacient.

»Zelo mi je žal, da vas moram vznemirjati ob tej neprijetni uri,« je nadaljeval policijski narednik Claus. »Toda ali bi mogli priti k njemu? Vse vam bomo pojasnili ko pridete.«

Stanovanje Whitmanovih ni bilo daleč od njegovega. Pred vežnimi vrati je zagledal rešilni avtomobil.

»Ali ste vi doktor Giori?« ga je vprašal mož v uniformi, narednik Claus.

»Zakaj ste me poklicali? Kaj se je vendar zgodilo?« Zdravnik se je trudil da ne bi izdal svojega razburjenja.

»Vaš pacient vas želi. Rekel je, da bo govoril samo v vaši prisotnosti. Tukaj je.«

Stopil je za narednikom v njegovo spalnico. Arnold Whitman je sedel v postelji. Bil je videti nenavadno miren.

»Ali nam boste zdaj povedali, gospod Whitman, zakaj ste to storili?«

Giorijev pogled je obtičal na truplu na tleh, ki je bilo prekrito z rjuho. Začel je drhteti.

Whitmanov glas mu je udaril v ušesa.

»Vedel sem, da me žena sovraži. Ravnala je z menoj kakor s psom. Nikdar se ji nisem mogel upreti. Toda... zdaj sem zbral zadosti poguma...«

»Nadaljujte!« ga je spodbudil narednik.

»Zbral sem pogum, da sem jo ubil, narednik. Sicer pa to zdaj ni več pomembno. Ničesar mi ne morete narediti. Nihče na svetu mi ne more nič. Zdravnik dobro ve zakaj. Povedal vam bo.«

Narednik Claus je pogledal Giorija in dejal:

»Torej, doktor. Poslušamo.«

Mož iz kupeja

KRIMINALNA ZGODBA

Mister Larry je bil že postal živčen, ker je vse svoje potovanje moral biti sam v oddelku železniškega voza. „Tudi vrag bi mi bil dobrodošel sopotnik," je pomislil. „Mogel bi se malo pogovarjati ali pa vsaj prepirati."

A tako je ostal sam...

Že so minile tri ure, kar je ekspresni vlak zapustil newyorško postajo, pa ni bilo niti sprevodnika, da bi pregledal vozovnico. Larry je upal, da bo vsaj v Jerseyu, na edini postaji, kjer ima vlak postanek, stopil kdo v njegov oddelek. Pred nekaj minutami je vlak zapustil Jersey, a Larryjevo pričakovanje se ni izpolnilo. Ni mu preostalo drugega, kakor da se zlekne na udobnih sedežih in prespi ostali del poti. Tako je tudi storil.

Toda komaj je zadremal, so se vrata oddelka naglo odprla. Dostojno oblečen moški je hitro vstopil in prav tako hitro zaprl vrata za seboj, ko je poprej pogledal še na obe strani hodnika.

„Ste sami v oddelku?" je živčno vprašal neznanec.

„Če vi niste nič in nihče, mister!" je odgovoril Larry.

„Ali je bil že sprevodnik pri vas in pregledal vozovnico?"

„Mislim da ne."

„Kako to ‚mislite'? Ali ste morda spali do mojega prihoda?"

„Nisem bil tako srečen."

„To pomeni, da sprevodnika še ni bilo v tem vozu."

„No, pa recimo, da ni bil, če imate od tega kako korist."

„Da, da...," je zamrmral neznanec in živčno potegnil iz žepa zavojček cigaret.

„Kadite?" je vprašal Larryja in mu ponudil cigareto.

„To je oddelek za nekadilce, mister!"

„K vragu vi in nekadilci!"

Neznanec si je prižgal cigareto in pri tem ves čas motril Larryja.

„Kam potujete?" je vprašal.

„V New Orleans!"

„To je prva naslednja postaja, kjer se vlak ustavi, ali ne?"

„Da, če ne bo kazal rdeči signal pred mestom, da proga ni prosta."

„Dovolj je bilo zafrkavanja, če smem pripomniti..."

„Ni potrebno. Saj sem že opazil, da imate v desnem žepu površnika revolver."

„Ne samo to. Revolver je namerjen na vas."

„Hvala za pozornost. A zdaj mi povejte, čemu se imam zahvaliti za toliko pozornost?"

„Ni važno. Od vas zahtevam samo eno: če bi morda prišla policija in vprašala, od katere postaje potujeva skupaj, boste odgovorili, da sva sopotnika že od New Yorka."

„Morda bi bilo bolje, da je res tako..."

„Tako je!"

„Da, tako je, zahvaljujoč revolverju v vaši roki."

„Vaša inteligenca vam bo vsekakor podaljšala življenje, mister... mister..."

„Larry, Larry Danton."

„Mister Larry. Jaz sem Erg. Benjamin Erg, filmski producent."

„Me veseli, mister Erg. Ali sem morda zasilni statist v kakem vašem najnovejšem filmu, ki ga režira Hitchock, ali..."

Nato je mister Erg pokadil še dve cigareti drugo za drugo. Globoko je vlekel dim vase in bil precej živčen. Larry se je zamislil in nenehno gledal v obris revolverske cevi v žepu Ergovega površnika.

Molčala sta...

„Rekel sem vam že, da je bilo dovolj šale. Najresneje vas opozarjam, da storite vse, kar bom od vas zahteval, če želite videti New Orleans. Dajte mi častno besedo, da ne boste nikomur o tem ničesar povedali."

„Nikomur ne bom niti črhnil o tem, častna beseda!"

„V redu! Naj bo to najina skrivnost."

„Da! Naj bo najina skrivnost!"

Kmalu so se pojavili sprevodnik... in dva policaja.

„Oprostite. Upamo, da gospoda potujeta skupaj..."

„Da!" je potrdil mister Larry.

„Iz New Yorka?"

„Da, če vas to ne moti..."

„Niti najmanj. Oprostite!"

„Kaj se je zgodilo?" je vprašal Larry.

„Umor. V petem vozu za vašim. Sprevodnik je v nekem oddelku našel truplo mladega dekleta. Ubita je bila po Jerseyu, kar pomeni, da morilec še ni mogel zapustiti vlaka."

„Če ni medtem skočil iz njega," se je vmešal mister Erg.

„Dvomim. Vlak vozi z veliko hitrostjo," je dejal policaj. Nato so vsi trije odšli naprej.

V oddelku je ponovno zavladal molk.

„Torej ste ji plačali vožnjo do raja," je pripomnil mister Larry.

„To vas nič ne briga. Obljubili ste, da me ne boste izdali, ko sem stopil v vaš oddelek, in tega se držite! Sicer pa ne pozabite, da bi vas našel, pa če se skrijete kjerkoli."

„Seveda nikomur niti besedice," je rekel mister Larry. „Mister Erg, povejte mi, zakaj ste jo ubili."

„Prekleta mala pocestnica! Hotela se mi je doživljenjsko obesiti na vrat samo zato, ker sem ji poklonil deset lepih dni in noči."

„Ali ste oženjeni, mister Erg?"

„Da."

Vlak se je približeval New Orleansu. Že so se vozili mimo prvih ulic predmestja.

„Mister Larry, ne pozabite, da vam bo za hrbtom cev mojega revolverja. Stopajte mirno pred menoj in vzemite prvi taksi, ki bo prost. S taksijem me boste pospremili do prvega večjega mesta z železniško postajo. Plačal bom vožnjo tudi za vaš povratek."

„Zelo ste ljubeznivi, mister Erg," je rekel Larry. Ker se je vlak že ustavil, je izstopil.

Peron sta prešla brez neprilik. Ergu se je zdelo, da ju pozorno motri nekaj policajev, toda kmalu je dojel, da se mu je to samo zdelo zaradi prevelikega strahu. Larry je stopil k prvemu taksiju. A brž, ko sta se udobno namestila na sedežih, ju je obkolilo nekaj policijskih agentov v civilu.

„Roke kvišku, mister! Bodite mirni!" je dejal eden od njih, čigar revolverska cev je bila naperjena v Erga.

Mister Erg se je zmedel. Podzavestno je dvignil roke in s pogledom, polnim prezira, je hotel Larryju nekaj reči. Toda le-ta ga je prekinil in se smehljal:

„Sami ste priča, mister Erg, da nikomur nisem zinil niti besedice in da sem svojo obljubo držal. Toda ali vidite tisti avtomobil tam? To je moje vozilo. Kakor vidite, so me pričakovali, ker kot šef tukajšnje policije na povratku z dopusta pač zaslužim nekaj pozornosti svojih ljudi..."

D. J. Baly

Osel na položaju

Jack Danton je v krčmi povedal naslednjo zgodbo:

— Neki kralj, ne spominjam se več, kako so ga imenovali, je imel svetnike — modrece, katerih nasvetov se je vedno držal. Nekoč se je kralj odločil za lov. Ko je bilo že vse pripravljeno in je kralja obkolilo njegovo spremstvo, je ukazal, naj pokličejo svetnika, da bi ga povprašal, ali bo danes deževalo. Modrec prepriča svojega gospodarja, da za danes ni napovedan dež, vesela povorka pa se takoj odpravi na lov.

Na poti jih je srečal kmet, ki je jahal osla. Posvaril je konjenike, naj se vrnejo, kajti prav kmalu bo začelo deževati. Kralj in dvorjani so »oslovemu jahaču« odgovorili s prezirljivim nasmehom in šli naprej. Niso prehodili niti nekaj milj, že so se morali spomniti kmetovega nasveta: nenadna ploha jih je zmočila do kože.

Po povratku z lova je kralj zmerjal svojega svetnika in mu ukazal naj se zgubi, kamor hoče, prav tako pa je ukazal, naj mu pripeljejo kmeta, ki je napovedal dež.

— Povej mi, — ga vpraša kralj — kako si zvedel, da bo deževalo?

— Prerokoval mi je moj osel — odgovori kmet.

— Kako je mogel storiti to on?

— Napenjal je ušesa, vaše veličanstvo, to pa stori vedno pred dežjem.

Kralj je odslovil kmeta, ukazal pa je, naj posadijo osla na mesto svetnika — modreca.

— In glejte — je dejal Jack — kralj je storil pri tem veliko napako.

— Kako to misliš, Jack? — so ga vprašali prisotni.

— Mislim tako: od takrat hoče vsak osel zavzeti dober položaj.

Iz angleškega zbornika „BISTROUMNOST IN MODROST"

Zahteva po rehabilitaciji Jana Husa

spravlja vatikanske kroge v neroden položaj

Letos 6. julija bo minilo 550 let, odkar je bil češki reformator Jan Hus na cerkvenem koncilu v Constanzi obsojen na smrt in sežgan na grmadi. Ker je zahteval reformo katoliške cerkve in teoloških doktrin, ostro obsojal zlorabe v cerkvi in razuzdano življenje klera ter se boril proti trgovanju s tako imenovanimi „odpustki", je pri cerkvenih oblasteh padel v nemilost. S prevaro so ga pripeljali na koncil v Constanzo, kjer ga je zaslišala preiskovalna komisija treh škofov in ga obsodila kot krivoverca; še istega dne so ga živega sežgali na grmadi.

Po 550 letih od tistega dne je del češkega katoliškega klera mnenja, da je že čas, da bi iz zgodovine katoliške cerkve izbrisali to stran primitivnosti in barbarstva. Od Vatikana zahtevajo rehabilitacijo Jana Husa in zahtevi se je pridružil tudi direktor državnega arhiva v Constanzi.

Zahteva po rehabilitaciji Jana Husa, ki ga smatrajo za tvorca češkega književnega jezika in borca za pravice češkega naroda, je v vrstah vatikanskega konzistorija povzročila veliko razburjenje, izzvala pa splošno zanimanje tudi med teološkimi zgodovinarji. V Rimu ocenjujejo, da je zahteva iz Prage postavila Vatikan pred velike težave. Glasilo italijanskih socialistov Avanti je v tej zvezi zapisalo, da rehabilitacija „ni v tradiciji rimske cerkve", nadalje pa ugotovilo: Rehabilitacija enega krivoverca bi pomenila pričetek zahtev za rehabilitacijo tisočev ljudi, ki so končali na grmadah inkvizicije, takšne serije cerkvenih pravosodnih grehov pa cerkev ne bo hotela nikoli priznati.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 8.15 Jutranji koncert — 9.00 Pozdrav nate (razen sobote in nedelje) — 10.00 Za gospodinjo — 11.00 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalne športne novice — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 24. 4.: 8.05 Domači vrt — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika — 16.00 Črv vesti — 17.15 Melodije z Dunaja — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Orkestralni koncert — 21.25 Komorna glasba — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 25. 4.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Favoriti popevk — 12.45 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Koroške pripovedke — 14.30 Pozdrav nate — 16.10 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Koncert narodnih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Konj veselega slavčka.

Ponedeljek, 26. 4.: 8.00 Domača književnost — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Vsakdanji problemi — 20.30 Koroška lovska ura — 21.15 Operetni koncert.

Torek, 27. 4.: 8.00 Pesmi in pripovedke — 9.00 Državne slavnosti ob 20. obletnici Republike Avstrije — 10.00 Slavnostna seja državnega zbora — 11.00 Parada po dunajskem Ringu — 15.00 Nastanek druge Republike iz koroškega gledišča — 15.30 Pesmi in pesništvo iz Koroške — 18.00 Spominska svečanost za vse Avstrijce, ki so pustili življenje na bojiščih, v zaporih in v koncentracijskih taboriščih — 20.15 Kralja Otokarja sreča in konec, tragedija.

Sreda, 28. 4.: 8.15 Turizem v avstrijskem gospodarstvu — 15.30 Dovolite, da vas pozdravimo — 15.45 Mladi talenti muzicirajo — 18.00 V novi obleki — 18.30 Znanstvena govorilna ura — 19.00 XY ve vse — 20.15 Koncert vorarlberškega komornega orkestra.

Četrtek, 29. 4.: 8.15 Orkestralni koncert — 15.15 Ura petja — 15.45 Koroški avtorji — 18.05 Koroško narodno življenje — 18.20 Oddaja za delavce — 19.00 XY ve vse — 20.15 Veseloigra — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 30. 4.: 8.15 Jutranji koncert — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 18.00 Koroški visokošolski tedni — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Četrt ure s Charliem Kunzom — 21.00 Orkestralni koncert.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 00.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste (razen nedelje) — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave za Avstrijo — 15.00 Šolska oddaja — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporterji med potjo — 18.00 Vsakodnevna glasbena oddaja s plošč — 19.20 Kaj slišimo zvečer — 21.55 Športni komentar.

BARVE

ščitijo in olepšajo.

Kvalitetne lake in vse potrebščine za barvanje dobite pri

Podjunska trgovska družba

bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf

Sobota, 24. 4.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.30 Bodite čisto tiho — 13.20 Odmevi iz Avstrije — 14.40 Tehnični razgledi — 16.00 Za delovno ženo — 17.10 Donavski valovi so dobra tovorna pot — 18.30 Šest sto let dunajske univerze — 19.10 Oddaja vicekancleria — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hit-parada — 21.45 Svetovni šport.

Nedelja, 25. 4.: 8.15 Kaj je novega — 9.00 Otvoritev veslaške sezone na Kazaškem jezeru pod Velikovcem — 10.00 Tedensko ogledalo domačega tiska — 13.10 Za avtomobiliste — 15.00 O žlahtnih konjih — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Veseli večer — 21.15 Dvajseto stoletje.

Ponedeljek, 26. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Brali smo za vas — 17.40 Oddaja za ženo — 19.30 Manon Lescaut, opera — 21.55 Športni komentar.

Torek, 27. 4.: 8.10 Orkestralni koncert — 9.00 Državne slavnosti ob 20. obletnici Republike Avstrije — 10.00 Slavnostna seja državnega zbora — 11.00 Parada po dunajskem Ringu — 14.20 Govor o Avstriji — 16.00 Esej v našem času — 17.15 Znameniti glasovi dunajske opere — 18.00 Spominska svečanost za vse Avstrijce, ki so pustili življenje na bojiščih, v zaporih in v koncentracijskih taboriščih — 19.15 Avstrija od 1945 do 1965 — 20.15 Koncert Straussovih skladb.

Sreda, 28. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 13.20 Teden dni pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 15.30 Zabavna glasba — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo teenagerji — 20.15 Vseh devet — 21.40 Popravi, kar so drugi zagrešili.

Četrtek, 29. 4.: 8.10 Da, to je moja melodija — 13.30 Chopinove skladbe — 14.35 Bestsellerji preteklih dni — 16.00 Dame imajo prednost — 17.15 Šest sto let dunajske univerze — 17.40 Oddaja za ženo — 19.30 Poleti z nami — 20.30 Zvečer, ko zvezde romajo — 21.00 Znanost in samorazumevanje.

Petek, 30. 4.: 8.10 Prosimo, prav prijazno — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 19.30 Smejoči galeb, slušna igra — 21.00 Iz nabiralnika za pritožbe — 21.40 Angleščina v naglici.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 24. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 25. 4.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 26. 4.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Žena in dom — 10 minut za športnike — 18.00 Za našo vas.

Torek, 27. 4.: 14.15 Poročila, objave — K 20. obletnici druge Republike Avstrije.

Sreda, 28. 4.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 29. 4.: 14.15 Poročila, objave — Z zaključne prireditve na gospodinjski šoli v Št. Rupertu.

Petek, 30. 4.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Iz ljudstva za ljudstvo — Mala davčna abeceda.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz

Poročila: 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.00 Dobro jutro — 11.00 Za avtomobiliste — 12.05 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 5.00 Popoldanski radijski dnevnik — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Večerni radijski dnevnik.

Sobota, 24. 4.: 8.05 Komorni zbor RTV Ljubljana — 9.25 Mladi glasbeniki glasbenih šol — 12.30 Naši skladatelji s svojimi deli — 14.35 Voščila — 15.30 Nove jugoslovanske zborovske skladbe — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.15 Odlomki iz Beethovnovega „Fidelia" — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 V soboto zvečer — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 25. 4.: 8.00 Prigode črička in grička, mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za na šo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe.

Ponedeljek, 26. 4.: 8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Iz narodne zakladnice — 10.35 Naš podlistek — 12.30 Domače koncertne skladbe za kratek čas — 14.05 S poti po slovanskih deželah — 14.35 Voščila — 15.30 Slovenske narodne — 17.05 Iz opernega sveta — 18.45 Pota sodobne medicine — 20.00 Koncert Beograjske filharmonije — 22.10 Od popevke do popevke.

Torek, 27. 4.: 8.05 Kvintet bratov Avsenik in Trio Vitala Ahačiča — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 15.30 V torek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 20.20 Vlak štev. 612, radijska igra — 21.05 Serenadni večer — 22.10 Ljubiteljem popevk.

Sreda, 28. 4.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 10.45 Človek in zdravje — 12.30 Odlomki iz oper Richarda Wagnerja — 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci — 15.30 Po slavnih poteh partizanskega zbora „Srečko Kosovel" — 17.05 Ob 50-letnici smrti Aleksandra Skrjabina — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Mariborski komorni zbor — 20.20 Tako pojo in igrajo v Pragi.

Četrtek, 29. 4.: 8.05 Jutranji zabavni zvoki — 9.45 Domače pesmi in napevi — 12.15 Čez hrib in dol — 14.35 Voščila — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtkov večer — 21.00 Izročilo 20. stoletja — 22.10 Popevke se vrstijo.

Petek, 30. 4.: 8.05 Iz simfonije „Vojna in mir" — 8.55 Pionirski tednik — 10.35 Novo na knjižni polici — 12.30 Odlomki iz Verdijeve „Traviate" — 15.30 Kolednica mladinskih brigad — 15.45 Novo v znanosti — 18.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe — 20.00 Na predvečer praznika — 20.15 Kontinenti pojejo — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Glasba za prijetno praznično razpoloženje.

RADIO TRST

Slovenske oddaje

Sobota, 24. 4.: 12.15 Kulturni odmevi — 15.00 Volan — 17.00 Pevski zbori Furlanije-Julijske krajine — 17.30 Pisani balončki — 19.15 Družinski obzornik — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 25. 4.: 8.30 Kmetijska oddaja — 10.10 Odporniške in partizanske pesmi — 11.00 Punt, kantata — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi — 15.30 Če je to človek, drama — 17.00 Ujetnik, opera — 18.30 Ossa humiliata, novela — 20.30 Glasba, posvečena odporniškemu gibanju.

Ponedeljek, 26. 4.: 11.45 Novi pevci — 12.15 Iz slovenske folklore — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Koncertisti naše dežele — 19.15 Plošče za vas.

Torek, 27. 4.: 11.45 Beneški motivi — 12.15 Pomenek s poslušalkami — 20.35 Kulturni odmevi — 22.00 Slovenske novele 20. stoletja.

Sreda, 28. 4.: 12.15 Brali smo za vas — 13.30 Prijetna srečanja — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Slovenski skladatelji 20. stoletja — 19.15 Higiena in zdravje — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek, 29. 4.: 11.45 Vokalni in inštrumentalni solisti — 12.15 Za smeh in dobro voljo — 17.35 Iz albuma lahke glasbe — 18.30 Glasbena oddaja za mladino — 19.15 Poglavja iz zgodovine slovenske književnosti — 21.00 Zasebna preiskava, kriminalka.

Petek, 30. 4.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Slovenski solisti — 19.15 Italija in južni Slovani v letih 1848—1918 — 20.30 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 24. 4.: 17.03 Kaj lahko postanem — 18.35 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Življenje je vrtiljak — 21.20 Samo en čevelj, kriminalni film.

Nedelja, 25. 4.: 14.00 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu v Ljubljani — 17.03 Mladinska oddaja — 19.00 Oddaja televizijskega direktorja — 19.30 Šport — 20.30 Zaročitev v St. Domingu, opera — 21.45 V žarometu.

Ponedeljek, 26. 4.: 18.30 Tečaj francoščine — 19.00 K primeru St. Tropez — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zabavna oddaja — 21.15 Športno omizje.

Torek, 27. 4.: 10.00 Prenos slavnostne seje državnega zbora in parade na Dunaju — 18.30 Tečaj angleščine — 18.55 Odlomki proslav ob 20. obletnici druge Republike Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Republika prepričanih — 21.00 Medea, dramatična pesnitev.

Sreda, 28. 4.: 12.05 Športno omizje — 17.05 Otroška oddaja — 18.30 Tečaj francoščine — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vaš nastop, prosimo — 21.00 Plavolaske imajo prednost, film.

Četrtek, 29. 4.: 12.00 Republika prepričanih — 18.30 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stranski skok — 21.05 Mestni pogovori.

Petek, 30. 4.: 11.03 Plavolaske imajo prednost — 18.30 Novo za ženo — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Geierwally, ljudska igra — 22.00 Evropa tukaj in danes.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 24. 4.: 17.40 Kljukec kot igralec — 18.05 Zvoki v gibanju — 18.25 Obzornik — 19.30 Vsako soboto — 19.45 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.40 Sprehod skozi čas — 21.10 Družina — 22.00 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — 23.00 Golo mesto, film.

Nedelja, 25. 4.: 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Na črko, na črko — 11.30 Gozdni čuvaji — 14.00 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — 18.00 Mladinska tribuna — 20.00 Dnevnik — 20.45 Vabilo na quiz.

Ponedeljek, 26. 4.: 16.40 Ruščina — 17.10 Govorimo angleško — 17.40 Francozi pri vas doma — 18.10 Risanke — 18.25 Obzornik — 18.45 Halo, tukaj Veselovi — 19.15 Tedenski športni pregled — 19.45 Prvomajske čestitke — 20.00 Dnevnik — 20.35 Glasbena oddaja — 20.45 Banket, igra.

Sreda, 28. 4.: 16.50 Govorimo rusko — 17.10 Učimo se angleščine — 17.40 Film za otroke — 18.00 Slike sveta — 18.25 Obzornik — 18.45 Dosežki znanosti — 19.15 Opera skozi stoletja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Lirika — 20.45 Deset zadetkov — 22.00 Kulturna panorama.

Četrtek, 29. 4.: 11.00 Francozi pri vas doma — 16.40 Ruščina — 17.10 Govorimo angleško — 17.40 Mendov spored — 18.25 Obzornik — 18.45 Reportaža — 19.45 Četrti četrtek — 20.00 Dnevnik — 20.35 Narodna glasba — 20.45 Ekran na ekranu — 21.45 Prvomajske čestitke.

Petek, 30. 4.: 17.10 Učimo se angleščine — 18.10 Skrinjica, ki pripoveduje — 18.25 Obzornik — 18.45 Tribuna — 19.45 Akcija — 20.00 Dnevnik — 20.30 Zabavno glasbena oddaja — 22.00 Prvomajske čestitke raznih dežel.

Leto 1964 v zasebni potrošnji avstrijskega prebivalstva

Kakor poroča AIZ, so skupni izdatki zasebne potrošnje avstrijskega prebivalstva lani narasli za 8,5 milijarde šilingov na skupno 133,7 milijarde šilingov. Skoraj dve petini teh izdatkov, in sicer 53 milijard šilingov, je lani odpadlo na živila in pijače.

Med ostalimi izdatki so bili izdatki za oblačila na prvem mestu. Za oblačila smo lani izdali nekaj nad 18 milijard šilingov, medtem ko smo za opremo stanovanj in gospodinjstev porabili 14,4 milijarde šilingov. Na področju prometa ter za časopise, radio in televizijo smo porabili 13,1 milijarde šilingov. Ti izdatki so lani narasli za 9,4 odstotka. Znatno manj in sicer le 10,3 milijarde šilingov smo potrošili za izobrazbo, razvedrilo in oddih, za stanovanja pa smo izdali 7,2 milijarde šilingov ali okroglo 700 milijonov šilingov več kot leta 1963. Precej in sicer za 7,3 odstotka so narasli naši izdatki za nego telesa in zdravja. Znašali so 5,9 milijarde šilingov. Za 5,3 odstotka so lani v Avstriji narasli izdatki za kajenje, ki so znašali 3,8 milijarde šilingov. Znižali so se le izdatki za kurjavo in razsvetljavo in sicer za pičel odstotek na 4,9 milijarde šilingov.

Lani je vsak prebivalec povprečno porabil 19.100 šilingov za osebno potrošnjo. Od tega je izdal za živila in pijače 7591, ja oblačila 2596, za opremo 2054, za prometna sredstva, časopise, radio in televizijo 1860, za izobrazbo, razvedrilo in oddih 1460, za stanovanje 1030, ja nego telesa in zdravja 842, za kajenje 549, za razsvetljavo in kurjavo pa 770 šil.

Pogajanja med Avstrijo in EGS

Včeraj so se v Bruslju pričela oficielna pogajanja med EGS in Avstrijo za pridružitev Avstrije skupnosti šestih. Pri pogajanjih, ki bodo predvidoma do konca prihodnjega tedna, bodo predvsem razpravljali o odpravi carin in količinskih omejitev v medsebojni blagovni menjavi. Govora pa bo tudi o prilagoditvi avstrijskih carinskih tarif tarifam, ki veljajo v EGS. Pri zaključku pogajanj o teh vprašanjih bo navzoč tudi avstrijski minister za trgovino in obnovo. Ostala vprašanja avstrijske pridružitve EGS bodo načeli v drugi polovici maja.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik Blaž Singer; uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.

Ta teden vam priporočamo:

Razburljive in napete zgodbe

- Arthur Conan Doyle: **ŠTUDIJA V ŠKRLATNEM — ZNAMENJE ŠTIRIH,** dva detektivska romana, 224 str., pl. 48 šil.
- D. A. Rayner: **SOVRAŽNIK V GLOBINAH,** zapiski o boju proti podmornicam, 92 str., br. 10 šil.
- Karel Polaček: **GLAVNA RAZPRAVA,** kriminalni roman, 184 str., br. 24 šil.
- Herbert Georg Wells: **VELIKANI PRIHAJAJO,** fantastičen roman, 232 str., ppl. 24 šil.
- Georges Simenon: **MAIGRET IN UPORNE PRIČE,** kriminalni roman, 64 str., br. 5 šil.
- Arthur Conan Doyle: **PRIGODE SHERLOCKA HOLMESA,** detektivske zgodbe, 216 str., br. 38 šil.
- C. S. Forester: **ODLOŽENO PLAČILO,** kriminalni roman, 116 str., br. 10 šil.
- John Dickson Carr: **SPEČA SFINGA,** roman iz življenja člana obveščevalne službe, 196 str., br. 22 šil.
- Aleksander Solženicin: **EN DAN IVANA DENISOVIČA,** novele iz sibirskega taborišča, 232 str., br. 30 šil.
- Zane Grey: **ŽELEZNA CESTA,** roman z ameriškega „divjega zapada", 272 str., br. 18 šil.
- Ngaio Marsh: **MORILEC NASTOPI,** kriminalni roman, dva zvezka skupaj 128 str., br. 10 šil.
- John Manchip White: **POSLEDNJA DIRKA,** roman iz življenja avtomobilskih dirkačev, 156 str., br. 10 šil.
- Arthur Conan Doyle: **VRNITEV SHERLOCKA HOLMESA,** detektivske zgodbe, 184 str., br. 28 šil.

»Naša knjiga«, Celovec, Wulfengasse